

Χτίζοντας Υγιείς Σχέσεις ανάμεσα στα δύο Φύλα

*Ο Ρόλος του Σχολείου: Τεκμηριωμένες Προτάσεις Πολιτικής
για Ενδυνάμωση Εφήβων*

Νοέμβριος 2016

Gender
Equality
Awareness
Raising
against
Intimate
Partner
Violence

Ευαισθητοποίηση για την Ισότητα των Φύλων ενάντια στη Βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων

Η Προσέγγιση GEAR *against* IPV

Η προσέγγιση «Ευαισθητοποίηση για την Ισότητα των Φύλων ενάντια στη Βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων» (**GEAR *against* IPV: Gender Equality Awareness Raising *against* Intimate Partner Violence**) συνιστά μια συντονισμένη δράση **πρωτογενούς και δευτερογενούς πρόληψης της βίας στις σχέσεις των εφήβων** μέσω παρεμβάσεων στο σχολικό ή και σε άλλο πλαίσιο, οι οποίες καθοδηγούνται από ειδικά διαμορφωμένο εκπαιδευτικό υλικό και στοχεύουν στην ευαισθητοποίηση και ενδυνάμωση μαθητών/-ριών Β' βάθμιας εκπαίδευσης από κατάλληλα καταρτισμένους/-ες εκπαιδευτικούς.

Κύριος στόχος είναι η προώθηση της δημιουργίας **υγιών και ισότιμων σχέσεων** ανάμεσα στα δύο φύλα και της ανάπτυξης **μηδενικής ανοχής στη βία** μέσα από ευαισθητοποίηση των εφήβων ως προς:

- α) τα χαρακτηριστικά των υγιών και μη υγιών σχέσεων
- β) την επίδραση που ασκούν στις σχέσεις τους οι στερεοτυπικές αντιλήψεις και οι κοινωνικά επιβεβλημένοι ρόλοι των δύο φύλων
- γ) τον τρόπο με τον οποίο η άνιση κατανομή ισχύος ανάμεσα στα δύο φύλα συνδέεται με την εμφάνιση ψυχολογικής, σωματικής και σεξουαλικής κακοποίησης των γυναικών/κοριτσιών καθώς και
- δ) τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να συμβάλλουν οι έφηβοι/-ες στην αποτροπή της εμφάνισης όλων των μορφών έμφυλης βίας.

Το Εκπαιδευτικό Υλικό GEAR *against* IPV

Κατά το χρονικό διάστημα 2010 - 2015 έχουν δημιουργηθεί και αξιολογηθεί **Εθνικές Εκδόσεις GEAR *against* IPV¹ για 7 Κράτη – Μέλη** της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατόπιν μετάφρασης, συμπλήρωσης και πολιτισμικής προσαρμογής της **Πρότυπης Έκδοσης** GEAR *against* IPV.

Η Ελληνική, όπως και κάθε άλλη Έκδοση, αποτελείται από μια **σειρά 4 εγχειριδίων** τα οποία σχεδιάστηκαν για να υποστηρίξουν την οργάνωση, προετοιμασία, εφαρμογή και αξιολόγηση επιμορφωτικών σεμιναρίων εκπαιδευτικών και παρεμβάσεων ευαισθητοποίησης εφήβων (σε σχολικό ή σε άλλο πλαίσιο) με στόχο την πρωτογενή πρόληψη της έμφυλης βίας.

Τεύχος I

Ελληνική Έκδοση GEAR *against* IPV:
Ευαισθητοποίηση για την Ισότητα των δύο φύλων ενάντια στη Βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων

Τεύχος II

Οδηγός Υλοποίησης ενός GEAR *against* IPV Σεμιναρίου Εκπαιδευτικών

Τεύχος III

Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού

Τεύχος IV

Βιβλίο Δραστηριοτήτων για Μαθητές και Μαθήτριες

Οι Κύριες Δράσεις της Προσέγγισης GEAR *against* IPV

- A. Σεμινάρια Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών²
- B. Βιωματικά Εργαστήρια Ευαισθητοποίησης Εφήβων «Χτίζοντας υγιείς σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα»³

Βιωματικά Εργαστήρια Ευαισθητοποίησης Εφήβων «Χτίζοντας υγιείς σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα»

Στο πλαίσιο του Προγράμματος «Ευαισθητοποίηση για την Ισότητα των Φύλων ενάντια στη Βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων-II»⁴ που διεξήχθη από το 2014 έως το 2016 με τη συγχρηματοδότηση του Προγράμματος DAPHNE III της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υλοποιήθηκαν και αξιολογήθηκαν **65 Εργαστήρια** «Χτίζοντας υγιείς σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα», στα οποία ευαισθητοποιήθηκαν **1.478 μαθήτριες και μαθητές**⁵ δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από

¹ Εθνικές Εκδόσεις έχουν δημιουργηθεί για την Αυστρία, Γερμανία, Ελλάδα, Ισπανία, Κροατία, Κύπρο και Ρουμανία. Διαθέσιμες, μαζί με την Πρότυπη Έκδοση GEAR *against* IPV, στο gear-ipv.eu/educational-material

² Για συνοπτική περιγραφή βλ. στις αντίστοιχες προτάσεις πολιτικής: Χτίζοντας Υγιείς Σχέσεις ανάμεσα στα δύο Φύλα. Ο Ρόλος του Σχολείου: Τεκμηριωμένες Προτάσεις Πολιτικής για Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών. Αναλυτική περιγραφή της δράσης και των αποτελεσμάτων της, στην αντίστοιχη Έκθεση κάθε χώρας (διαθέσιμα στο: gear-ipv.eu/training-awareness-raising/teachers-training-seminars)

³ Αναλυτική περιγραφή της δράσης και των αποτελεσμάτων της, στην αντίστοιχη Έκθεση κάθε χώρας στο: gear-ipv.eu/training-awareness-raising/adolescents-awareness-raising

την Ελλάδα (GR), Ισπανία (ES), Κροατία (HR), Κύπρο (CY) και Ρουμανία (RO). Τα Εργαστήρια συντόνισαν, υπό την εποπτεία του υπεύθυνου φορέα κάθε χώρας, 57 από τις/τους 250 εκπαιδευτικούς που είχαν επιμορφωθεί στο πλαίσιο του Προγράμματος.

Πίνακας 1. Χαρακτηριστικά των Εργαστηρίων που υλοποιήθηκαν στις 5 χώρες

		Χώρα					
		CY	ES	GR	HR	RO	
Συμμετέχοντες/-ουσες (N)	Σύνολο	178	296	414	328	262	
	Κορίτσια	102	144	214	183	165	
	Αγόρια	76	152	200	145	97	
Ηλικία (έτη) ⁶	Μ.Ο	14,5	14,8	13,9	15,9	16,1	
	Εύρος	12-19	13-17	12-17	14-17,5	15-18	
Εκπαιδευτικοί (N)	Σύνολο	5	8	22	12	10	
Εργαστήρια (N)	Σύνολο	8	14	21	12	10	
Διάρκεια	Συναντήσεις (N)	Σύνολο	90	146	293	98	86
	Εύρος	8-14	10-12	8-19	2-15	5-14	
	Διδακτικές ώρες (N) ⁷	Σύνολο	122	146	423	161,5	146,5
	Εύρος	13-24	10-12	13-26	12,5-15	13-17	

Η μεθοδολογία υλοποίησης είναι απολύτως **παιδοκεντρική** και στοχεύει στην κινητοποίηση εθελοντικής και ενεργητικής συμμετοχής των εφήβων:

- οι καταρτισμένες/-οι εκπαιδευτικοί **δεν διδάσκουν** αλλά **δημιουργούν ένα ασφαλές πλαίσιο** μέσα στο οποίο καθοδηγούν τα παιδιά να διερευνήσουν και να αξιολογήσουν τα υπό εξέταση θέματα αλλά και να «ανακαλύψουν» και να εξασκήσουν δεξιότητες δημιουργίας υγιών σχέσεων και αντίστασης στη βία
- χρησιμοποιούνται αποκλειστικά **τεχνικές ενεργητικής μάθησης**: η ομάδα, μέσω διασκεδαστικών αλληλεπιδραστικών δραστηριοτήτων, ανακαλύπτει και αξιολογεί τις κοινωνικές αλλά και τις προσωπικές αντιλήψεις για τους ρόλους των φύλων και για τη Βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων (ΒΕΣ), κατανοεί την επίδραση που αυτές οι αντιλήψεις ασκούν στη ζωή τους και στις σχέσεις τους, «εφευρίσκει» τρόπους και εξασκεί δεξιότητες ανάπτυξης υγιών σχέσεων και αντίστασης στη βία
- η ενεργητική συμμετοχή των ήδη ευαισθητοποιημένων εφήβων ενισχύεται ακόμη περισσότερο με δράσεις όπως Συνέδρια και Εκστρατείες ευαισθητοποίησης συνομηλίκων:
 - **Εθνικά Συνέδρια**: δύο εκπρόσωποι από κάθε ομάδα εφήβων μαζί με την/τον εκπαιδευτικό που συντόνισε το Εργαστήριο συμμετέχουν με **προσκεκλημένες ομιλίες** σε Εθνικό Συνέδριο παρουσιάζοντας την δουλειά τους και τα οφέλη που αποκόμισαν και ενημερώνονται για τη δουλειά των άλλων ομάδων
 - **Εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης συνομηλίκων** για την έμφυλη βία: μετά από τη δική τους ευαισθητοποίηση, οι συμμετέχοντες/-ουσες των Εργαστηρίων προσκαλούνται -ως εμπειρογνώμονες στις σχέσεις των εφήβων- να δημιουργήσουν μηνύματα και έργα με στόχο την διεξαγωγή καμπάνιας ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης του γενικού πληθυσμού των εφήβων κάθε χώρας.

Στο πλαίσιο του παρόντος προγράμματος οι έφηβοι/-ες δημιούργησαν έργα⁸ που μεταδίδουν στα συνομήλικά τους άτομα μηνύματα για το πώς μπορούν να χτίζουν υγιείς και ισότιμες σχέσεις που βασίζονται στον αμοιβαίο σεβασμό και είναι απαλλαγμένες από κάθε μορφής βία καθώς και το τι μπορούν να κάνουν για να αντισταθούν σε κάθε μορφή βίας που μπορεί να συναντήσουν στη ζωή τους. Οι μαθητές/-ριες είχαν την ελευθερία να επιλέξουν το είδος του έργου που επιθυμούσαν να δημιουργήσουν και ετοίμασαν ζωγραφίες, κολάζ, αφίσες, τραγούδια, θεατρικά δρώμενα, βίντεο, κλπ. Επιπλέον, οι έφηβοι/-ες συμμετείχαν στην ανάδειξη των νικητήριων έργων, ψηφίζοντας στο διαγωνισμό που διενεργήθηκε σε κάθε χώρα.

⁴ Gender Equality Awareness Raising against Intimate Partner Violence - II (GEAR against IPV II) [JUST/2013/DAP/AG/5408]

⁵ Επιπρόσθετα, στην Ελλάδα, στην Ισπανία και στην Ρουμανία υλοποιήθηκαν 16 Εργαστήρια από 16 επιμορφωμένες/-ους επαγγελματίες με τη συμμετοχή 125 παιδιών/εφήβων (65 κορίτσια και 60 αγόρια) που είτε φιλοξενοούνται είτε επισκέπτονται δομές που προσφέρουν υπηρεσίες σε ευάλωτες και/ή σε ομάδες υψηλού κινδύνου (π.χ. θύματα κακοποίησης και παραμέλησης)

⁶ Οι υπολογισμοί προέρχονται από δείγμα μικρότερο από τον αριθμό που αναφέρεται στη σειρά «Συμμετέχοντες/-ουσες» για την Κύπρο [158 παιδιά (70 αγόρια and 88 κορίτσια)], την Ισπανία [233 παιδιά (118 αγόρια and 115 κορίτσια)], και την Κροατία [286 παιδιά (120 αγόρια and 166 κορίτσια)], λόγω ελλιπούς συμπλήρωσης ερωτηματολογίων. Για την Ελλάδα, έχουν εξαιρεθεί τα δεδομένα των ατόμων ενός Εσπερινού Γυμνασίου [13 άτομα (9 άνδρες και 4 γυναίκες)] επειδή οι ηλικίες τους περιελάμβαναν ακραίες τιμές (έως 43 ετών).

⁷ Στην Ισπανία η διάρκεια κάθε διδακτικής ώρας ήταν 60 λεπτά ενώ στις υπόλοιπες χώρες 45 λεπτά.

⁸ Συνολικά δημιούργησαν 80 έργα τα οποία είναι διαθέσιμα, ανά χώρα, στον ιστότοπο www.gear-ipv.eu/campaigns.

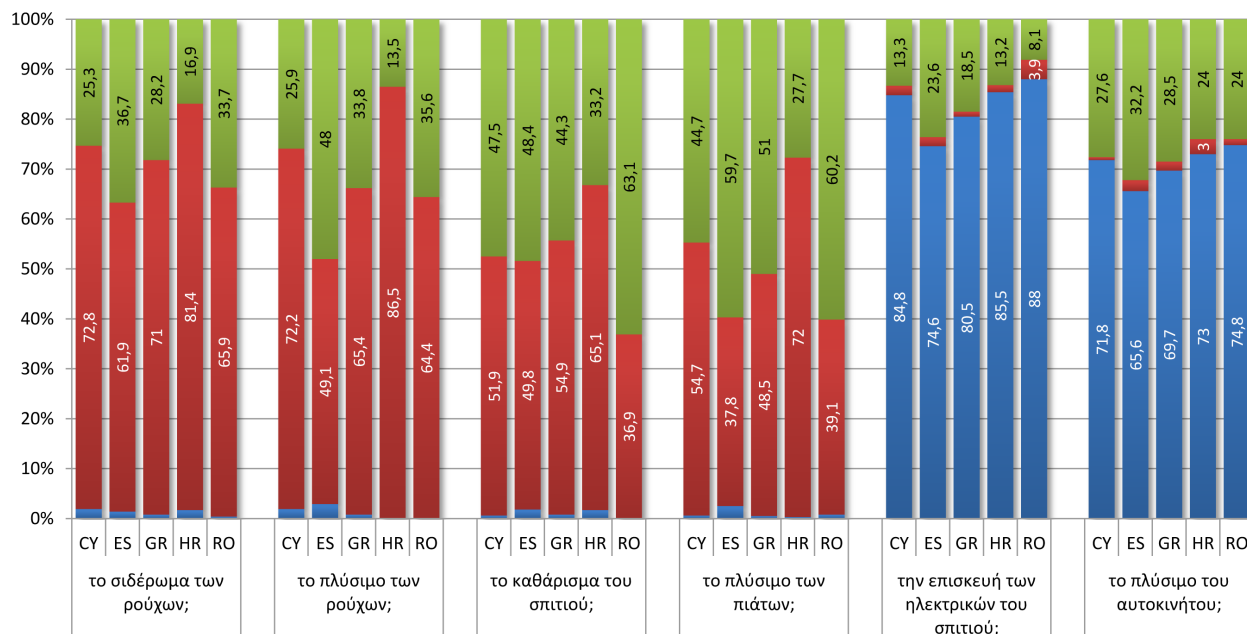
Αναγκαιότητα Ευαισθητοποίησης και Ενδυνάμωσης Εφήβων

Επειδή τα παιδιά, αγόρια και κορίτσια, βλέπουν παντού γύρω τους την ανισότητα των φύλων, που εξακολουθεί να είναι έντονη, να παρουσιάζεται ως κάτι φυσιολογικό, καθώς...

...στις περισσότερες οικογένειες, οι ρόλοι και ευθύνες είναι ανισομερώς κατανεμημένες, με αποτέλεσμα η πλειονότητα των παιδιών όλων των χωρών...

Στις περισσότερες οικογένειες στη ΧΩΡΑ ΜΑΣ, ποιος/-α νομίζει ότι έχει την ευθύνη για:

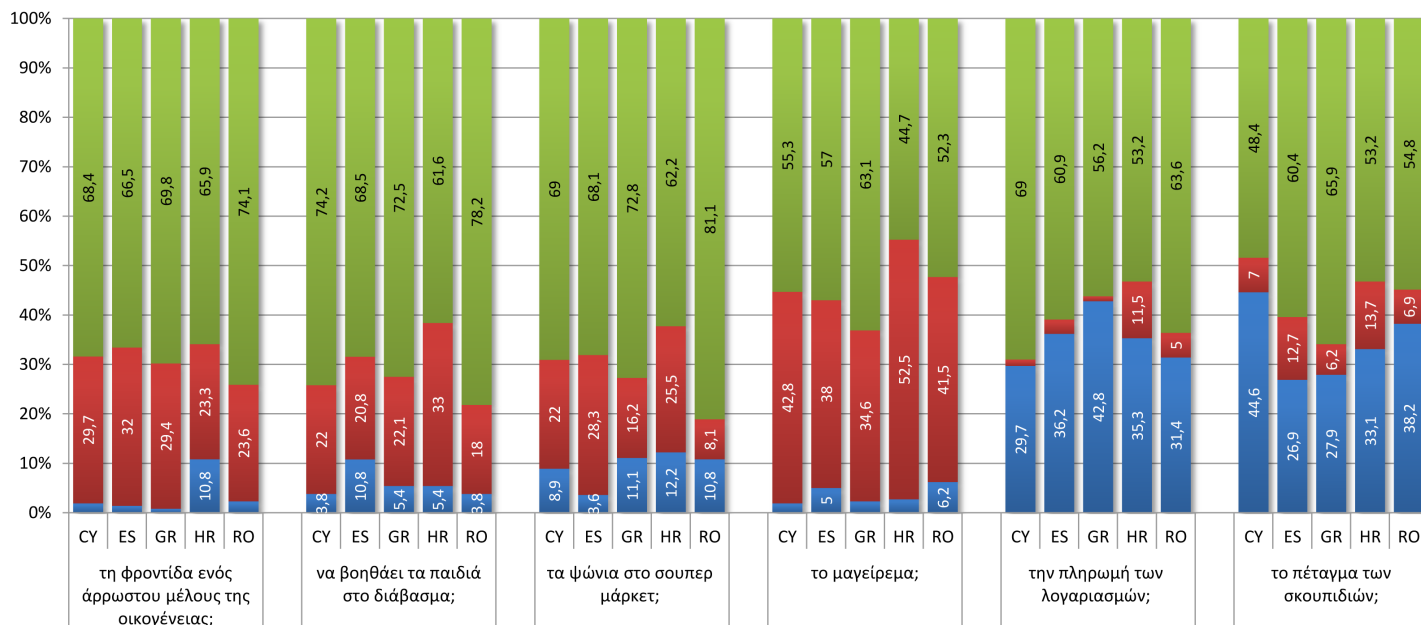
■ Πατέρας ■ Μητέρα ■ Και οι δύο εξίσου

...να βλέπει τις γυναίκες να καθαρίζουν, να πλένουν πιάτα και ρούχα και να σιδερώνουν ενώ τους άντρες να πλένουν το αυτοκίνητο και να κάνουν επισκευές

Στις περισσότερες οικογένειες στη ΧΩΡΑ ΜΑΣ, ποιος/-α νομίζει ότι έχει την ευθύνη για:

■ Πατέρας ■ Μητέρα ■ Και οι δύο εξίσου

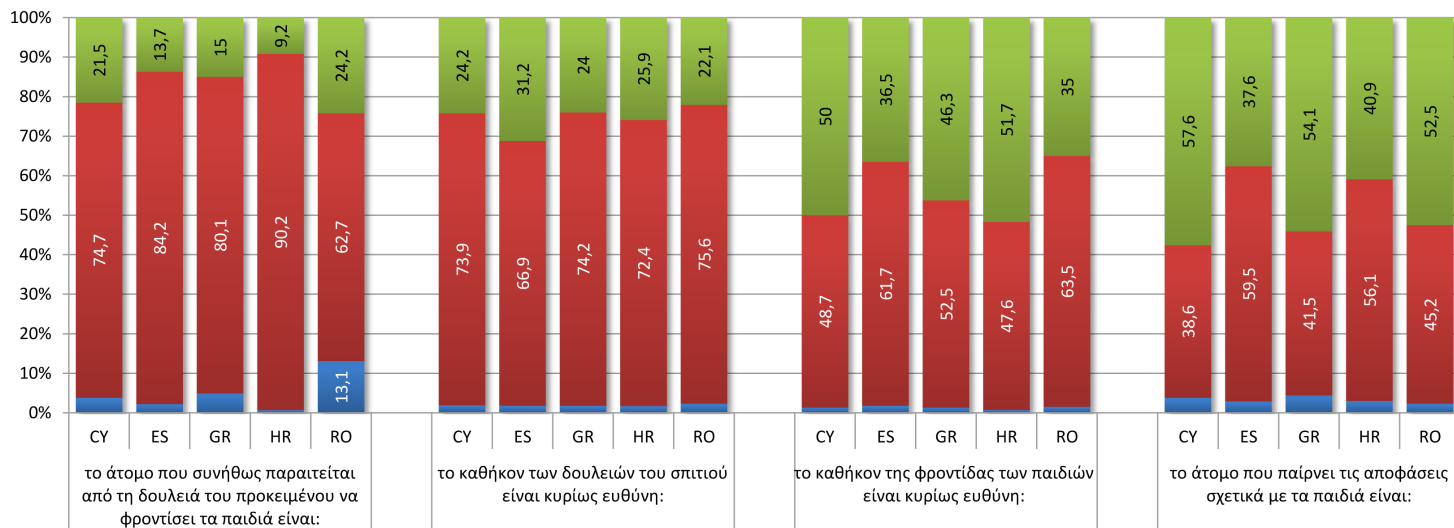

Και, παρότι υπάρχουν κάποιες δουλειές που η πλειονότητα των παιδιών (5-8 στα 10) βλέπει άνδρες και γυναίκες να ασχολούνται μ' αυτές, ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό παιδιών βλέπει μόνο γυναίκες να μαγειρεύουν (3-5 στα 10 παιδιά), να φροντίζουν ένα άρρωστο μέλος της οικογένειας ή να βοηθούν τα παιδιά στο διάβασμα (2-3:10 παιδιά) και να ψωνίζουν στο σούπερ μάρκετ (1-3:10 παιδιά). Παρόμοια, 3-4 στα 10 παιδιά βλέπουν μόνο άνδρες να αναλαμβάνουν την πληρωμή των λογαριασμών και το πέταγμα των σκουπιδιών.

...να μαθαίνει, μέσω απλής παρατήρησης, ότι...

Για κάθε μία από τις παρακάτω προτάσεις, παρακαλώ τσέκαρε το κουτάκι που, κατά τη γνώμη σου, περιγράφει καλύτερα την κατάσταση στη ΧΩΡΑ ΜΑΣ

■ Πατέρας/Ανδρας ■ Μητέρα/Γυναίκα ■ Και οι δύο εξίσου

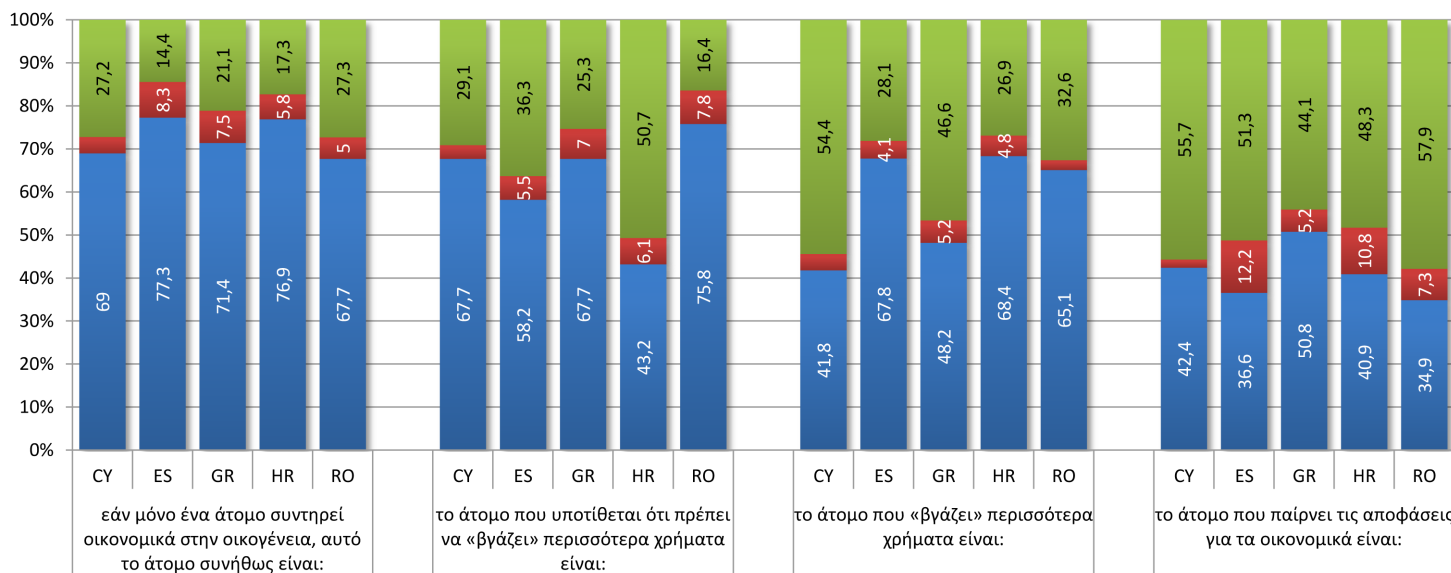

Στα περισσότερα ζευγάρια/οικογένειες:

...τα ζητήματα και οι αποφάσεις που σχετίζονται με το σπίτι και τα παιδιά είναι **ευθύνη των γυναικών** ενώ...

Για κάθε μία από τις παρακάτω προτάσεις, παρακαλώ τσέκαρε το κουτάκι που, κατά τη γνώμη σου, περιγράφει καλύτερα την κατάσταση στη ΧΩΡΑ ΜΑΣ

■ Πατέρας/Ανδρας ■ Μητέρα/Γυναίκα ■ Και οι δύο εξίσου

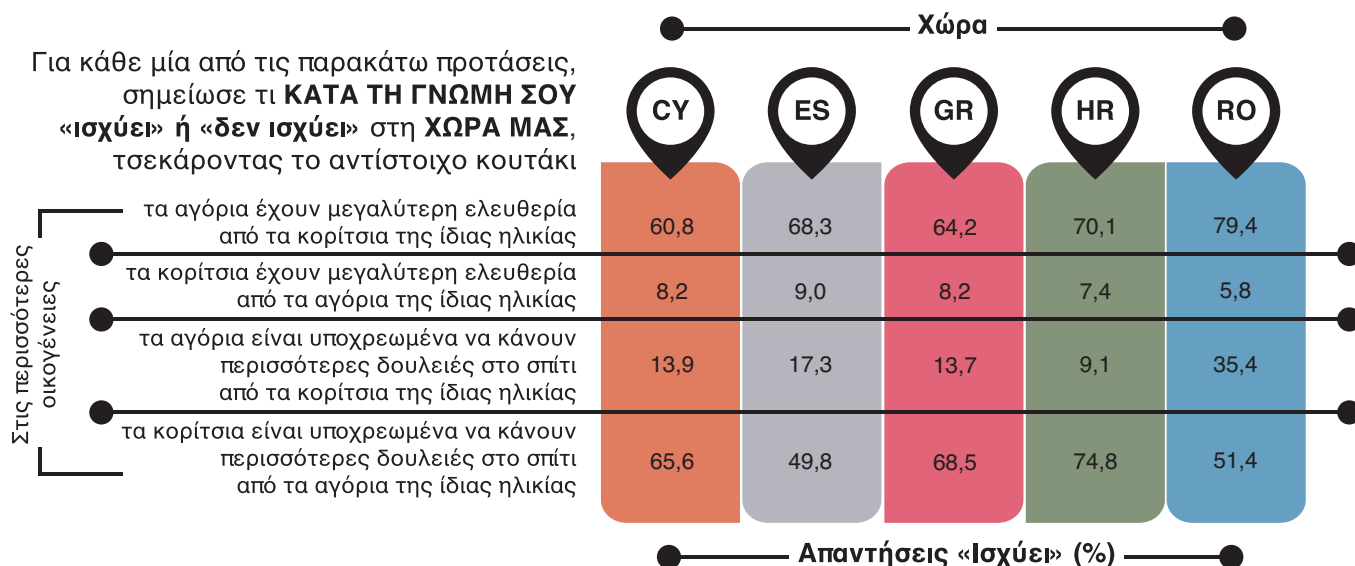

Στα περισσότερα ζευγάρια/οικογένειες:

...τα οικονομικά ζητήματα και αποφάσεις είναι **ευθύνη των ανδρών**.

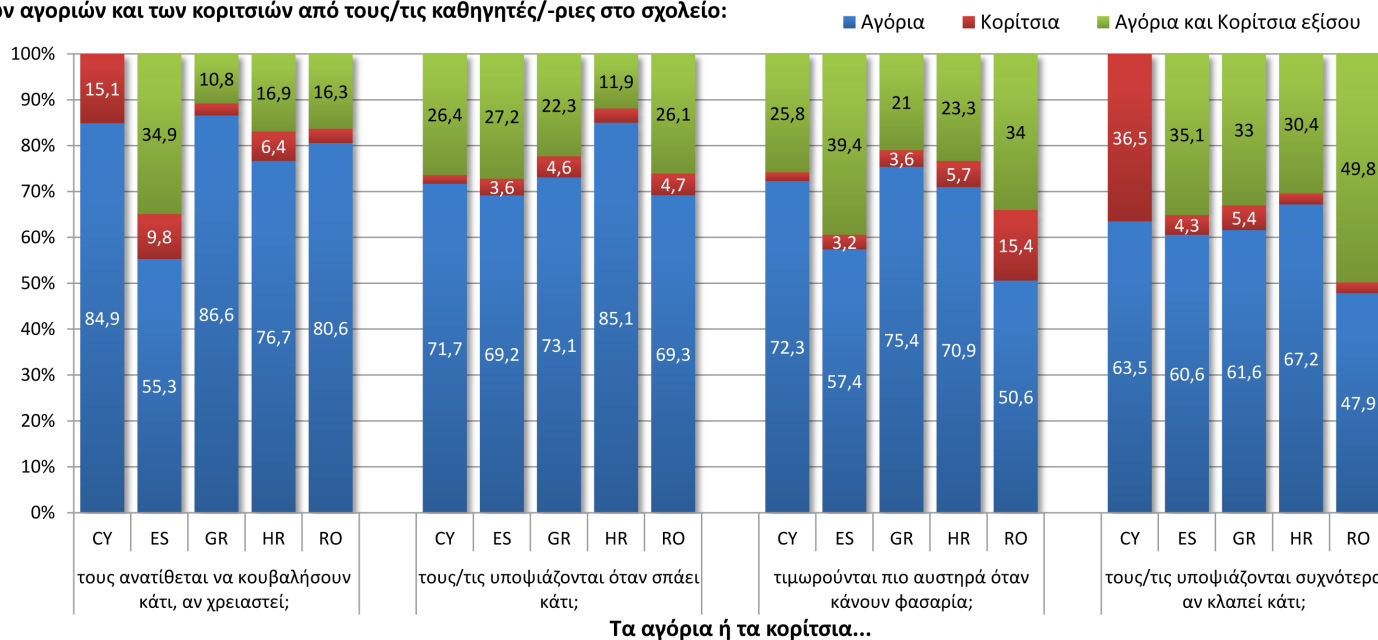
Επειδή τα παιδιά, αγόρια και κορίτσια, **έχουν ήδη βιώσει την ανισότητα των φύλων**, μέσω της διακριτικής μεταχείρισης που βιώνουν καθημερινά...

...στην οικογένειά τους, όπου παρουσιάζεται ως κάτι φυσιολογικό,
τα αγόρια να έχουν μεγαλύτερη ελευθερία ενώ τα κορίτσια περισσότερες «οικιακές» υποχρεώσεις.

...στο σχολείο τους, όπου παρουσιάζεται ως κάτι φυσιολογικό...

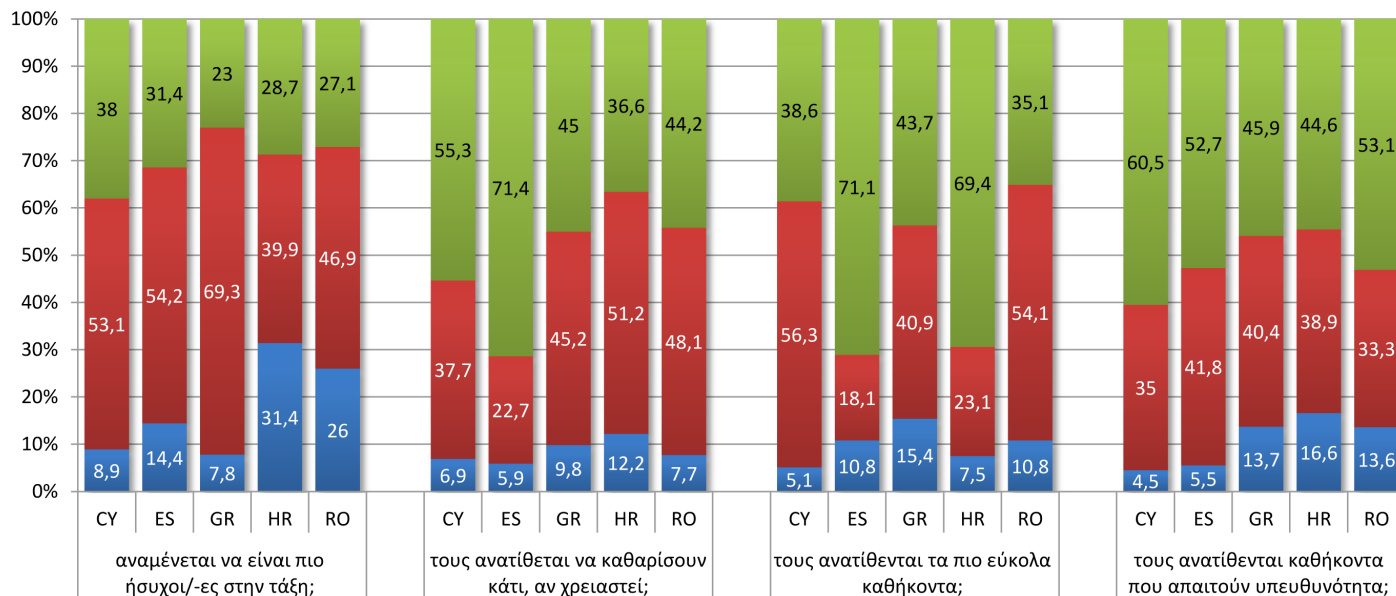
Για κάθε ένα από τα παρακάτω, σημείωσε εάν υπάρχει διαφορετική αντιμετώπιση των αγοριών και των κοριτσιών από τους/τις καθηγητές/-ριες στο σχολείο:

...τα αγόρια να θεωρούνται οι δυνατοί και «ταραξίες» και για αυτό τους ζητούν να μεταφέρουν πράγματα, τα υποψιάζονται περισσότερο σε περίπτωση ζημιάς ή κλοπής και τιμωρούν αυστηρότερα τις αταξίες τους ενώ...

Για κάθε ένα από τα παρακάτω, σημείωσε εάν υπάρχει διαφορετική αντιμετώπιση των αγοριών και των κοριτσιών από τους/τις καθηγητές/-ριες στο σχολείο:

■ Αγόρια ■ Κορίτσια ■ Αγόρια και Κορίτσια εξίσου

Τα αγόρια ή τα κορίτσια...

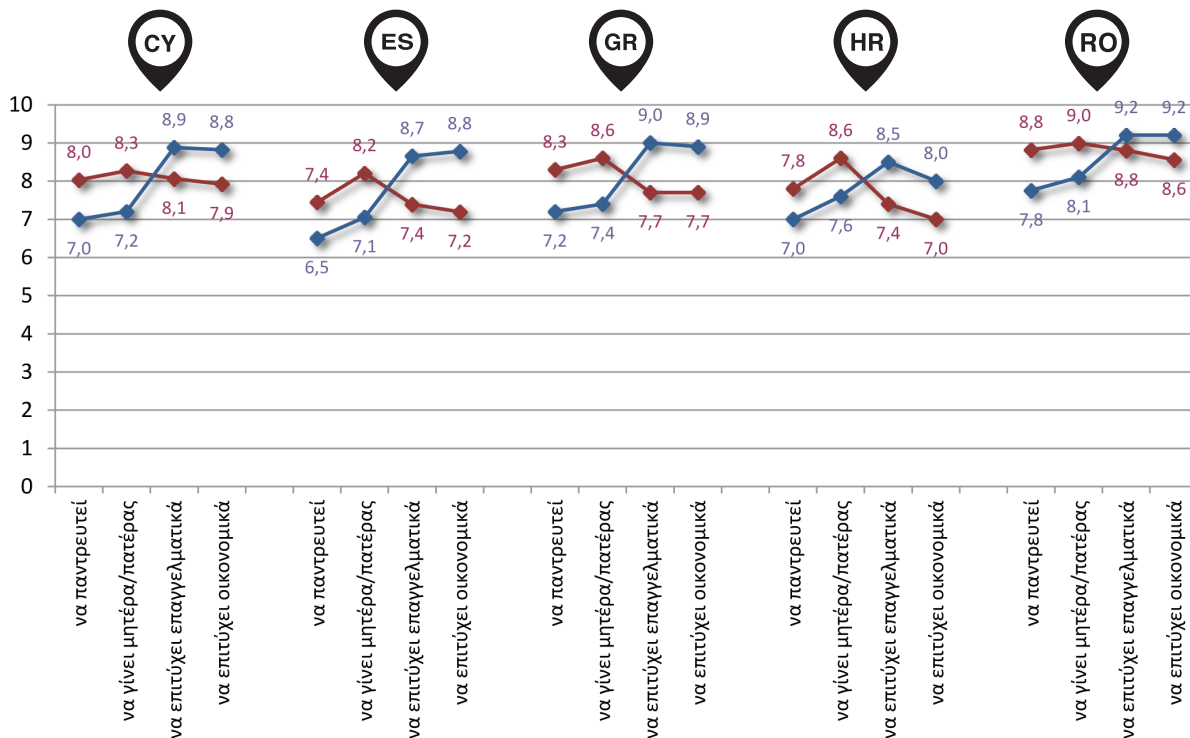
...τα κορίτσια να θεωρούνται οι σοβαρές, υπεύθυνες, νοικοκυρές αλλά μάλλον όχι και τόσο ικανές ή έξυπνες και για αυτό τους αναθέτουν τα ανάλογα καθήκοντα...

Επειδή τα παιδιά και των δύο φύλων έχουν ήδη λάβει πολλαπλά μηνύματα και γνωρίζουν ότι η κοινωνία στην οποία ζουν έχει διαφορετικές προσδοκίες για τους άνδρες και διαφορετικές για τις γυναίκες, δηλαδή πως...

...σημαντικότεροι στόχοι για μια γυναίκα θεωρούνται το να γίνει μητέρα και να παντρευτεί ενώ για έναν άντρα το να επιτύχει επαγγελματικά και οικονομικά

Πόσο σημαντικό (0=καθόλου...10=απολύτως) θεωρεί η κοινωνία μας

—●— για μια γυναίκα
—●— για έναν άνδρα

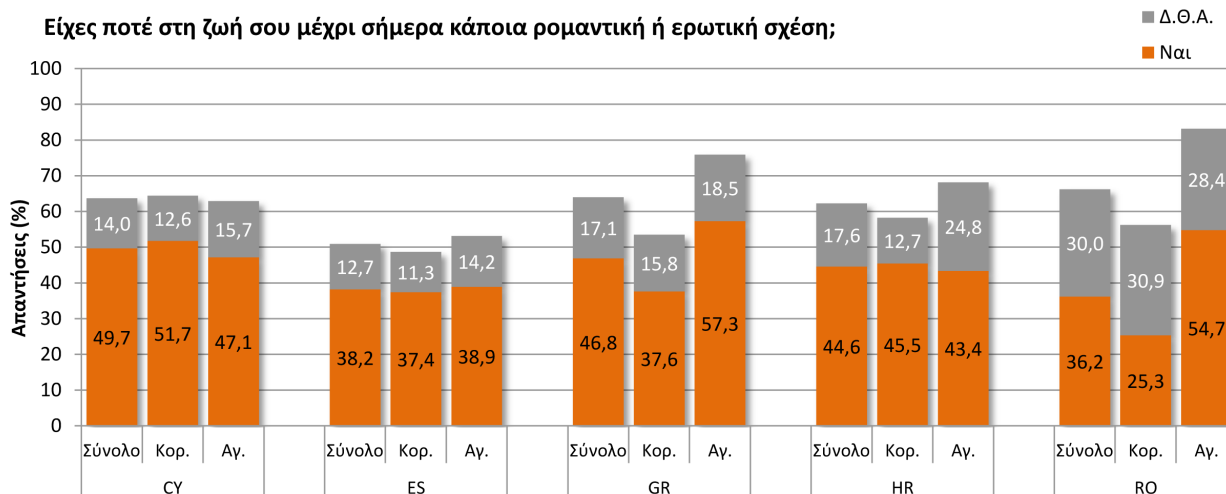

Αξίζει να παρατηρήσουμε ότι ο στόχος που κοινωνικά θεωρείται ως ο σημαντικότερος για κάθε φύλο είναι επενδυμένος με πιο ανελαστικές προσδοκίες, δηλαδή η σπουδαιότητα που του αποδίδεται διαφέρει ελάχιστα μεταξύ χωρών: από 8,2 (ES) έως 9,0 (RO) στο να αποκτήσουν παιδί οι γυναίκες και από 8,5 (HR) έως 9,2 (RO) στο να επιτύχουν επαγγελματικά οι άντρες.

Αξιοπρόσεκτο είναι επίσης το εύρημα ότι στη Ρουμανία και οι 4 στόχοι θεωρούνται υψηλής σπουδαιότητας (8,6 – 9) για τις γυναίκες ενώ η σπουδαιότητα που η κοινωνία αποδίδει στην επίτευξη των στόχων για τους άνδρες είναι παρόμοια με αυτή των άλλων χωρών.

Επειδή οι έφηβοι/-ες έχουν ήδη αρχίσει τις πρώτες ρομαντικές ή ερωτικές σχέσεις τους...

Ποσοστό εφήβων που κυμαίνεται από 36% (RO) έως 50% (CY), αναφέρει πως έχει ήδη δημιουργήσει ρομαντική ή ερωτική σχέση. Τα ποσοστά αυτά ενδέχεται να είναι ακόμα μεγαλύτερα καθώς το 30% των εφήβων στη Ρουμανία και το 13%-18% στις υπόλοιπες χώρες δηλώνει ότι «δεν θέλει να απαντήσει» σε αυτήν την ερώτηση.

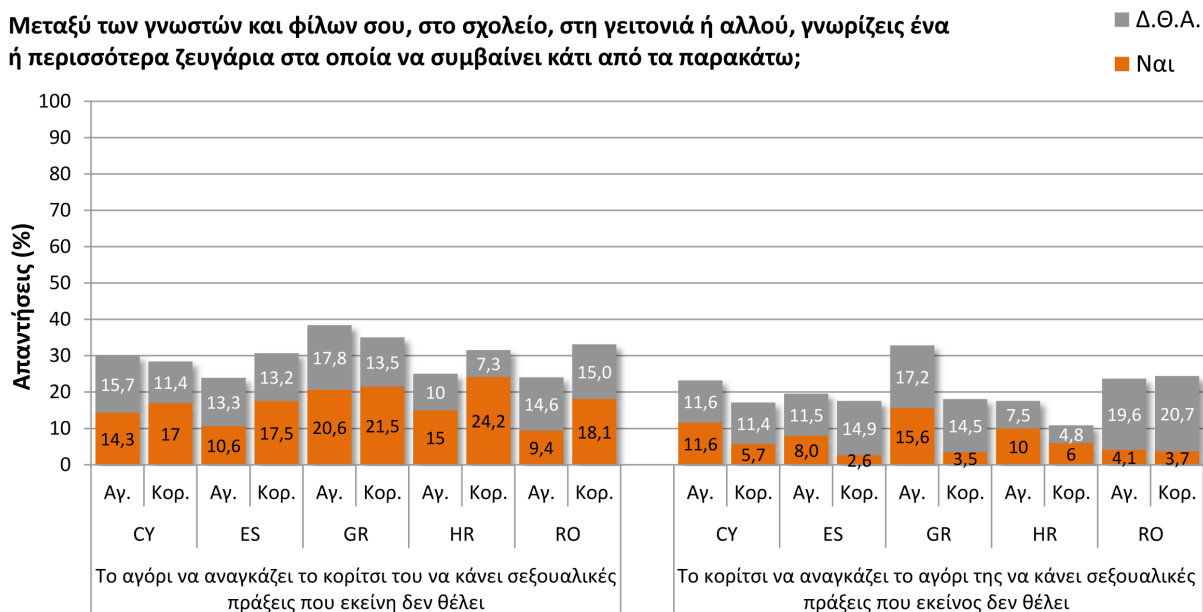

Το ποσοστό των αγοριών που δηλώνουν ότι έχουν ήδη εμπλακεί σε σχέση εμφανίζεται υψηλότερο από ότι εκείνο των κοριτσιών στην Ελλάδα (57% έναντι 38%) και στη Ρουμανία (55% έναντι 25%) ενώ στις υπόλοιπες χώρες τα ποσοστά αγοριών και κοριτσιών είναι παρόμοια. Παρόμοια είναι και τα ποσοστά αγοριών (14%-28%) και κοριτσιών (11%-31%) που δηλώνουν ότι «δεν θέλουν να απαντήσουν» σε όλες της χώρες πλην της Κροατίας (όπου τα αγόρια που «δεν θέλουν να απαντήσουν» είναι διπλάσια από τα κορίτσια).

Η μέση ηλικία έναρξης της πρώτης ρομαντικής τους σχέσης για τα αγόρια είναι 11,9 (CY) - 14,4 (RO) ετών, ενώ η αντίστοιχη μέση ηλικία για τα κορίτσια είναι λίγο μεγαλύτερη [12,6 (GR) - 15,1 (RO) ετών]. Η μέση ηλικία της/του συντρόφου σε αυτήν την πρώτη σχέση που αναφέρουν τα αγόρια είναι στην ίδια περίπου ηλικία [12,2 (CY) - 15,0 (RO) ετών], ενώ η ηλικία του πρώτου συντρόφου που αναφέρουν τα κορίτσια [13,5 (GR) - 17,9 (RO) ετών] είναι, κατά μέσο όρο, μεγαλύτερη από τη δική τους.

...σε κάποιες από τις οποίες έχει ήδη εμφανιστεί **ΒΕΣ** την οποία τα παιδιά αναφέρουν, εάν ερωτηθούν, είτε έμμεσα...

Ένα ανησυχητικά μεγάλο ποσοστό εφήβων δηλώνει ότι **γνωρίζει τουλάχιστον ένα ζευγάρι** στο οποίο το ένα μέλος του ζευγαριού ασκεί στο άλλο ψυχολογική, σωματική ή σεξουαλική βία. Πιο συγκεκριμένα:

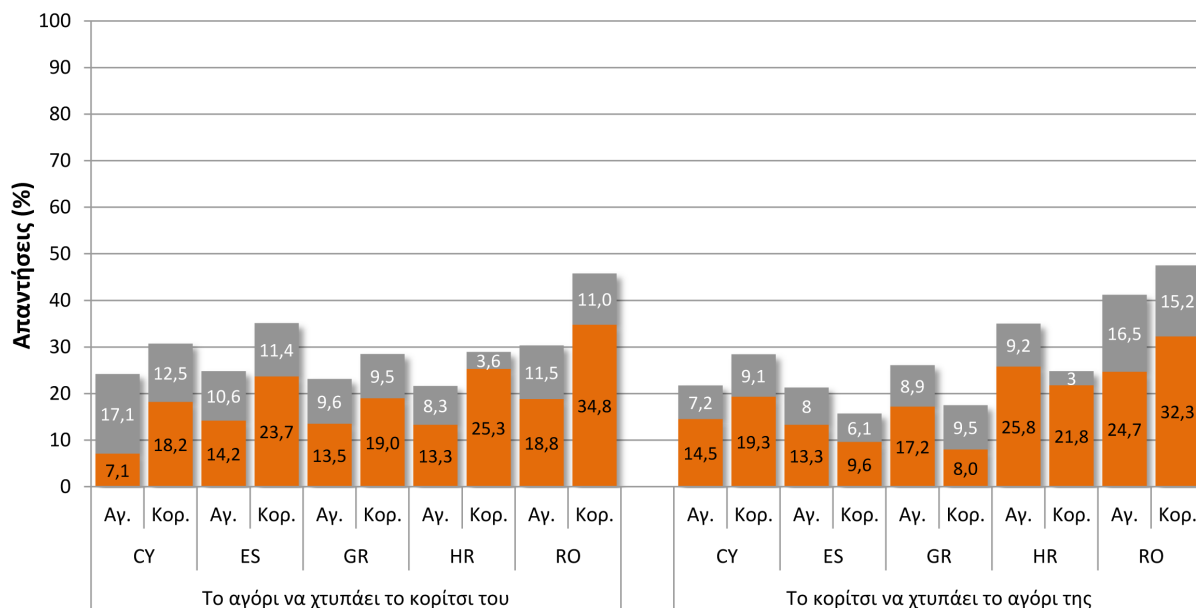

Το 17% - 24% των κοριτσιών και το 9% - 21% των αγοριών αναφέρει ότι γνωρίζει ζευγάρια στα οποία το αγόρι αναγκάζει το κορίτσι του σε σεξουαλικές πράξεις που εκείνη δεν θέλει. Ζευγάρια στα οποία αυτή η συμπεριφορά ασκείται από το κορίτσι προς το αγόρι δηλώνει πως γνωρίζει το 3% - 6% των κοριτσιών και το 4% - 16% των αγοριών.

Μεταξύ των γνωστών και φίλων σου, στο σχολείο, στη γειτονιά ή αλλού, γνωρίζεις ένα ή περισσότερα ζευγάρια στα οποία να συμβαίνει κάτι από τα παρακάτω;

■ Δ.Θ.Α.

■ Ναι

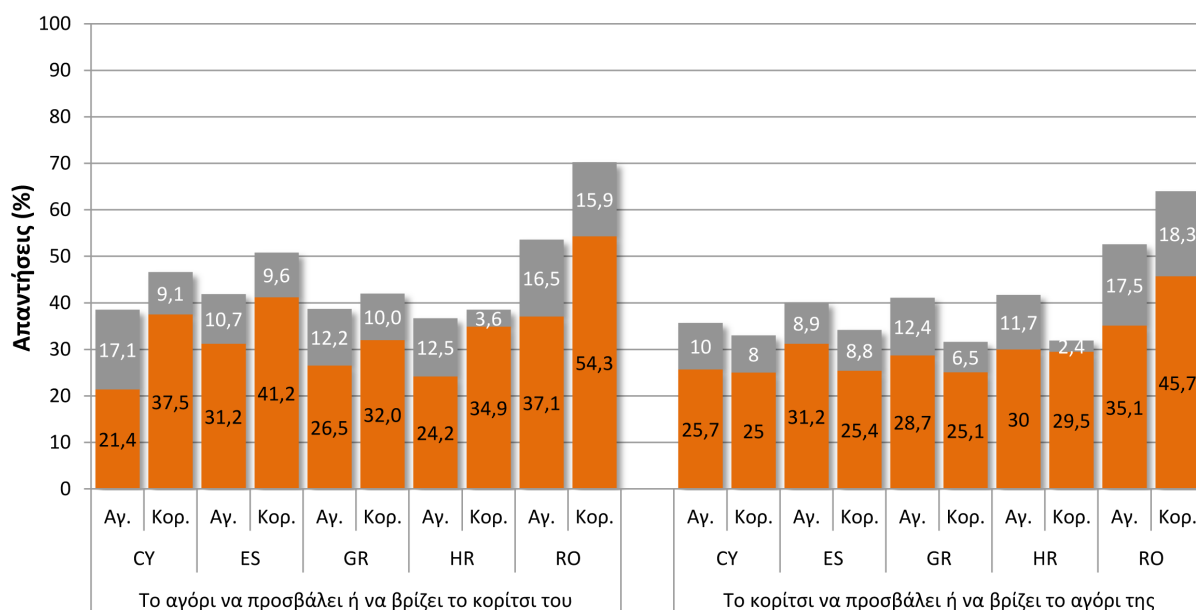

Το 18% - 35% των κοριτσιών και το 7% - 19% των αγοριών γνωρίζει ζευγάρια στα οποία το αγόρι χτυπάει το κορίτσι του και το 8% - 32% των κοριτσιών και το 13% - 26% των αγοριών ζευγάρια όπου το κορίτσι χτυπάει το αγόρι της.

Μεταξύ των γνωστών και φίλων σου, στο σχολείο, στη γειτονιά ή αλλού, γνωρίζεις ένα ή περισσότερα ζευγάρια στα οποία να συμβαίνει κάτι από τα παρακάτω;

■ Δ.Θ.Α.

■ Ναι

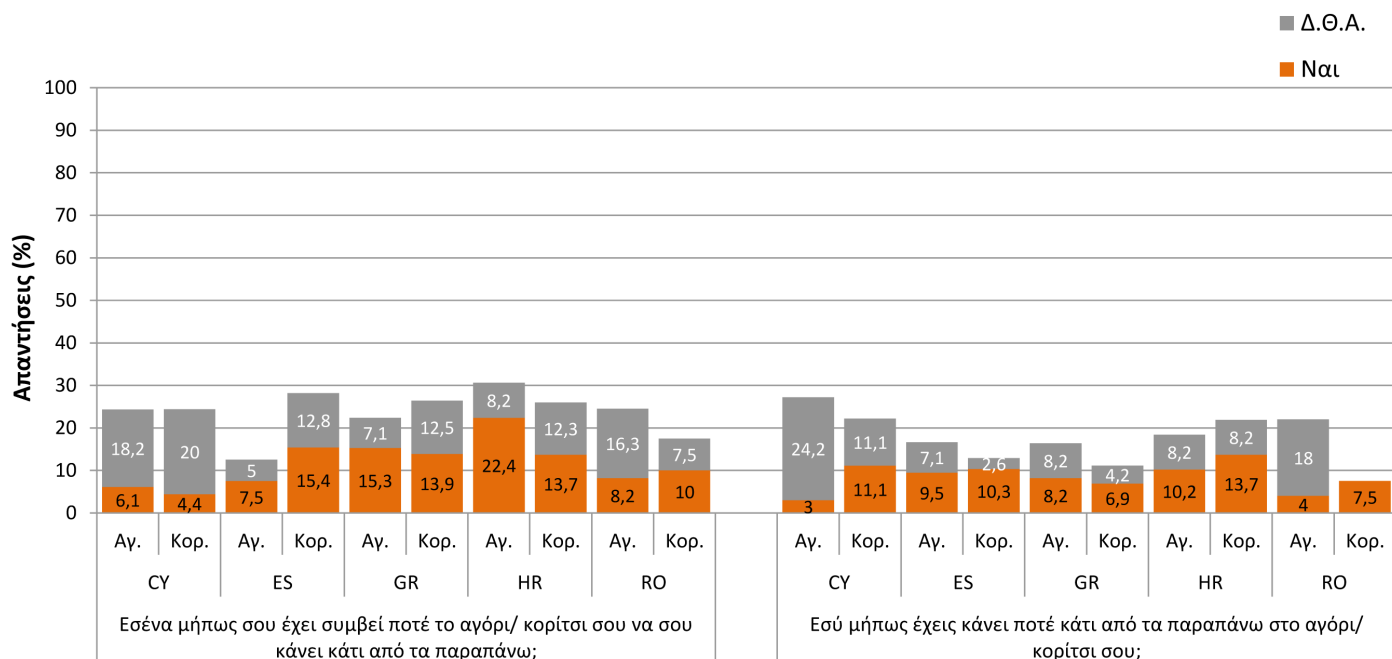
Τέλος, αλλά όχι λιγότερο σημαντικό, το 32% - 54% των κοριτσιών και το 21% - 37% των αγοριών γνωρίζει αγόρια που προσβάλλουν ή βρίζουν το κορίτσι τους. Τα αντίστοιχα ποσοστά εφήβων που γνωρίζουν κορίτσια που ασκούν το ίδιο είδος βίας στο αγόρι τους είναι 25% - 46% των κοριτσιών και 26% - 35% των αγοριών.

Αξιοσημείωτες είναι δύο επισημάνσεις:

Παρατηρείται μια τάση **διαφοροποίησης των απαντήσεων** των εφήβων **ανάλογα με το φύλο** τους και το φύλο του ατόμου που ασκεί ή υφίσταται τη βία: εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων, μεγαλύτερο ποσοστό κοριτσιών αναφέρει βίαιες συμπεριφορές που ασκούνται από αγόρι προς κορίτσι ενώ οι βίαιες συμπεριφορές που ασκούνται από κορίτσι προς αγόρι αναφέρονται από μεγαλύτερο ποσοστό αγοριών.

Εξαιρουμένων των κοριτσιών της Κροατίας, το ποσοστό των εφήβων όλων των χωρών που δήλωσαν «Δεν θέλω να απαντήσω» είναι αρκετά υψηλό για τις ερωτήσεις ψυχολογικής και σωματικής βίας (6%-18% και 6%-15% των κοριτσιών, 9%-17% και 7%-17% των αγοριών) βίας και ακόμη υψηλότερο για τις ερωτήσεις σεξουαλικής βίας (11%-21% των κοριτσιών και 7%-20% των αγοριών). Το συγκεκριμένο εύρημα υποδεικνύει ότι α) οι προαναφερθείσες **έμμεσες εκτιμήσεις του μεγέθους της ΒΕΣ** στις σχέσεις των εφήβων ενδέχεται να είναι **υψηλά υποεκτιμημένες** και β) η συζήτηση του συγκεκριμένου θέματος αποτελεί ακόμα και σήμερα **ζήτημα ταμπού**.

Από το σύνολο των παιδιών που δήλωσαν ότι έχουν ή είχαν κάποια σχέση, το 5,1% (CY)-17,2% (HR) αναφέρουν ότι έχουν υποστεί τουλάχιστον μία από τις παραπάνω βίαιες συμπεριφορές από τον/την σύντροφό τους ενώ το 5,6% (RO) - 12,3% (HR) αναφέρουν ότι έχουν ασκήσει κάποια μορφής βίας στον/την σύντροφό τους. Αξίζει να προσέξουμε και πάλι το σχετικά υψηλό ποσοστό των παιδιών που δηλώνουν «δεν θέλω να απαντήσω» (8,9%-19,2% στην ερώτηση θυματοποίησης και 4,9%-16,7% στην ερώτηση διάπραξης ΒΕΣ), το οποίο μάλιστα υπερβαίνει το ποσοστό των καταφατικών απαντήσεων σε δύο χώρες [RO (μόνο για τα αγόρια) και CY (και τα δύο φύλα)].

Σε ότι αφορά το φύλο, τα κορίτσια τριών χωρών (ES, GR, RO), αναφέρουν σε μεγαλύτερα ποσοστά ότι έχουν υποστεί (10%-15,4%) παρά ότι έχουν ασκήσει (6,9%-10,3%) βία. Το ίδιο ισχύει και για τα αγόρια όλων των χωρών, πλην της Ισπανίας: 6,1%-22,4% αναφέρει ότι έχει υποστεί βία και 3%-10,2% ότι την έχει ασκήσει. Το συγκεκριμένο εύρημα, ωστόσο, ίσως χρειάζεται να το δούμε συνδυαστικά με το ποσοστό των παιδιών που δηλώνουν «δεν θέλω να απαντήσω», καθώς σε 4 από τις 5 χώρες, μεγαλύτερο ποσοστό κοριτσιών [(12,5%-20% έναντι 5%-18,2% των αγοριών (CY, ES, GR, HR)] δίνουν αυτή την απάντηση στην ερώτηση θυματοποίησης, ενώ μεγαλύτερο ποσοστό αγοριών [7,1%-24,2% έναντι 0%-11,1% των κοριτσιών (CY, ES, GR, RO)] στην ερώτηση διάπραξης ΒΕΣ.

Και μπορεί να αλλάξουν αυτά;

ΜΠΟΡΕΙ!!!!

Αρκεί αγόρια και κορίτσια, μαζί, να αντιληφθούν ότι:

- οι κοινωνικά επιβεβλημένοι ρόλοι των φύλων **δεν είναι μονόδρομος**: είναι κοινωνικές κατασκευές και **έχουν το δικαίωμα**, αντί να συμμορφωθούν με αυτές, **να επιλέξουν να τις αλλάξουν**
- η ανισότητα των φύλων και η άνιση κατανομή ισχύος **δεν είναι κάτι φυσιολογικό** και σχετίζεται άμεσα με την άσκηση βίας στα ζευγάρια
- η **μηδενική ανοχή** είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για να αντισταθούν στη ΒΕΣ
- οι υγιείς, απαλλαγμένες από κάθε μορφή βίας, σχέσεις είναι **δικαίωμα κάθε ανθρώπου**
- το χτίσιμο υγιών σχέσεων και η μηδενική ανοχή στη βία **είναι επιλογή** που κάθε άτομο μπορεί να κάνει

ΑΛΛΑ για να συμβούν αυτά πρέπει το εκπαιδευτικό σύστημα να παρέχει συστηματικά ευκαιρίες στα παιδιά να μιλήσουν για αυτά τα θέματα, να συνειδητοποιήσουν και να κατανοήσουν την επίδραση που ασκούν στην ζωή τους και στις σχέσεις τους και να ενδυναμωθούν ώστε να είναι σε θέση να αμφισβητήσουν τα στερεότυπα, να αντισταθούν στη βία από όπου κι αν προέρχεται, και να κάνουν τις δικές τους, υγιείς και ασφαλείς, επιλογές.

Αποτελεσματικότητα των Εργαστηρίων «Χτίζοντας Υγιείς Σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα»

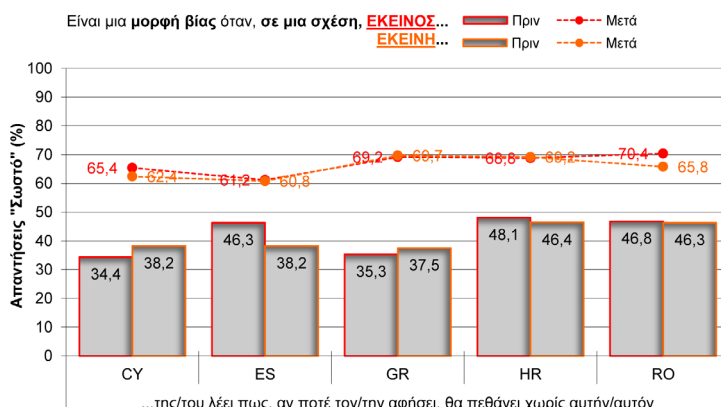
Αυξήθηκαν οι γνώσεις των εφήβων...

...για τις μορφές της ΒΕΣ

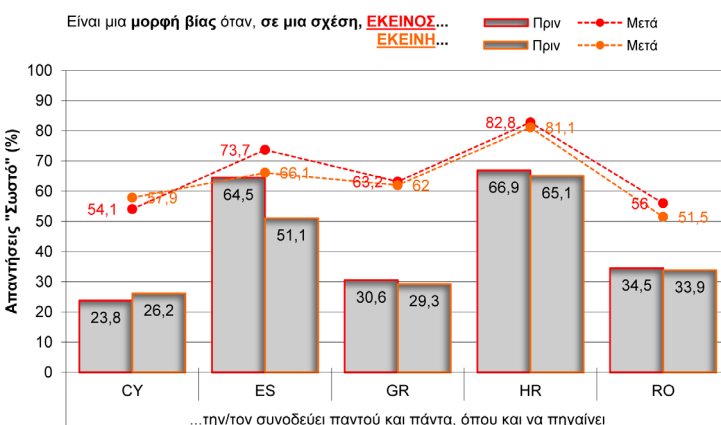
Πριν και μετά την παρέμβαση, τα παιδιά αξιολόγησαν 10 συμπεριφορές ως προς το εάν αποτελούν μορφές βίας ή όχι όταν διαπράττονται από «εκείνον» προς «εκείνη» και το αντίστροφο.

Πριν από την παρέμβαση, ένα μεγάλο ποσοστό παιδιών ΔΕΝ αναγνωρίζει ότι ο συναισθηματικός εκβιασμός (1) και οι συμπεριφορές ελέγχου που ασκείται είτε μέσω συνεχούς φυσικής παρουσίας (2) είτε μέσω λεκτικής επιβολής (3-4) αποτελούν μορφές βίας, πιθανότατα επειδή έχουν εσφαλμένα «διδασχθεί» να τις θεωρούν ως ενδείξεις ενδιαφέροντος και υπέρμετρης αγάπης.

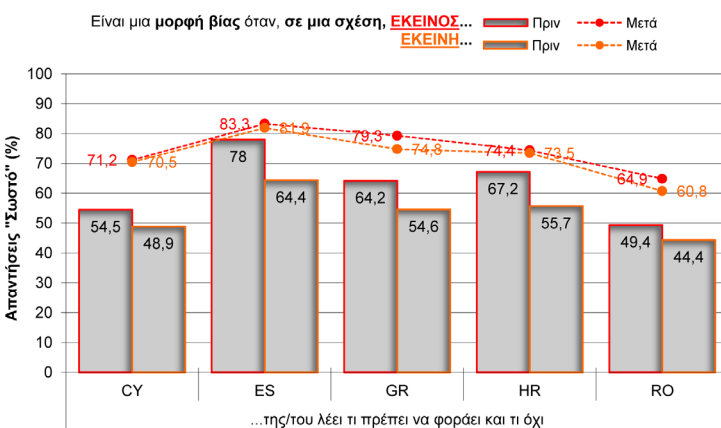
1. Πριν από τη συμμετοχή τους στο Πρόγραμμα, 3-5 στα 10 παιδιά αντιλαμβάνονταν τον συναισθηματικό εκβιασμό ως μορφή βίας. Στο τέλος της παρέμβασης το αντιλαμβάνονται 6-7 στα 10 παιδιά.

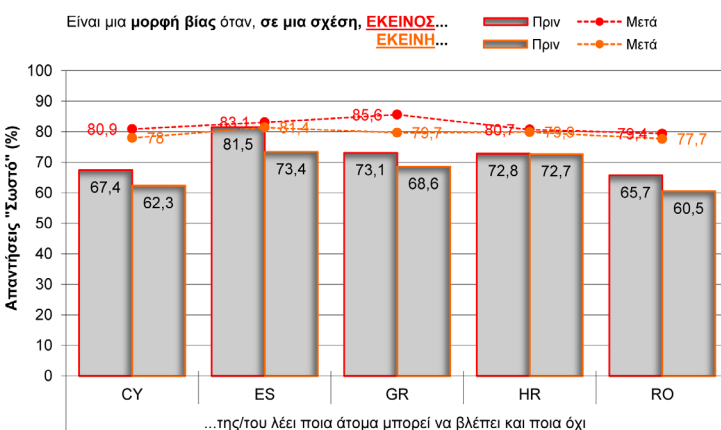
2. Στην αρχική μέτρηση, από τα 10 παιδιά μόνο 2-3 (CY, GR, RO) ή 5-6 (ES, HR) αναγνωρίζουν πως η διαρκής επιβολή της παρουσίας του συντρόφου δεν είναι ένδειξη ενδιαφέροντος αλλά βίαιη συμπεριφορά. Μετά την ευαισθητοποίησή τους, αυτό το αντιλαμβάνονται από 5-6 (CY, GR, RO) έως 7-8 (ES, HR) στα 10 παιδιά.

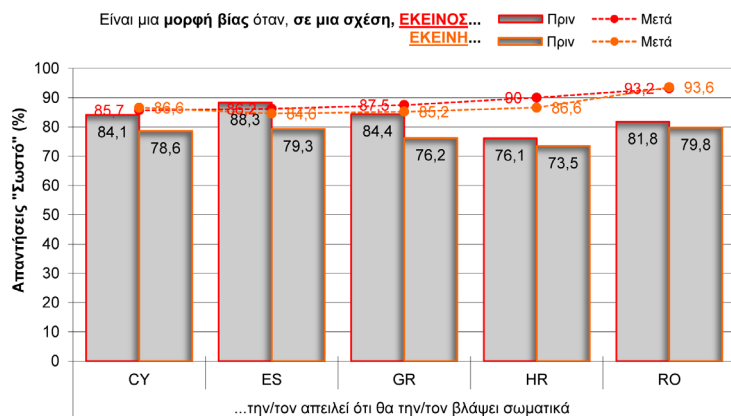
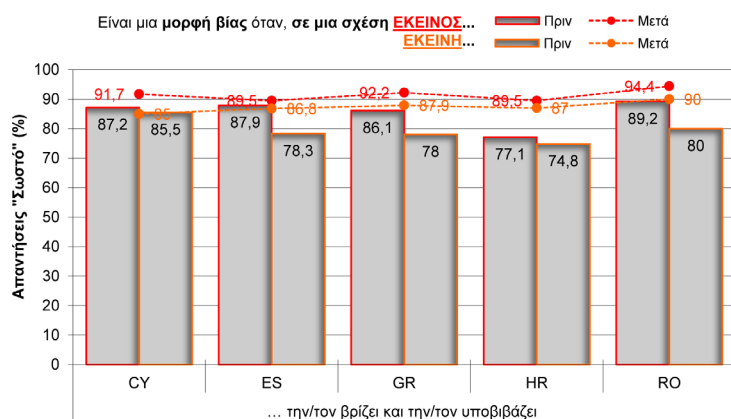
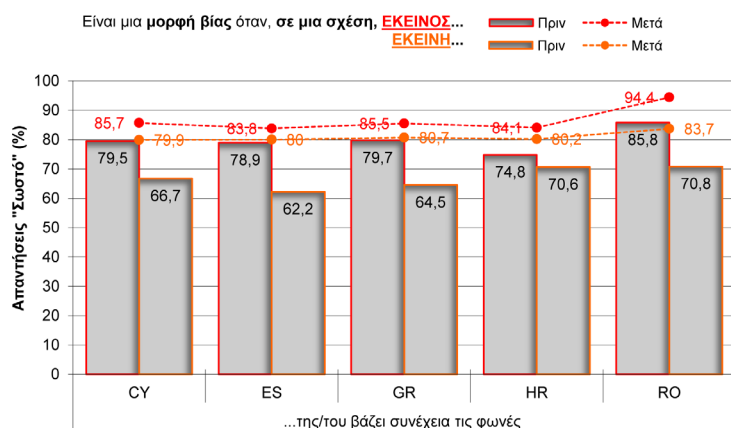
3. Πριν από τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα, περισσότερα παιδιά αναγνωρίζουν αυτή τη συμπεριφορά ελέγχου ως βίαιη όταν το άτομο που την διαπράττει είναι γένους αρσενικού (5-8:10 παιδιά) παρά όταν είναι θηλυκού (4-6:10 παιδιά). Στο τέλος του προγράμματος, 6-8:10 παιδιά αντιλαμβάνονται τη συγκεκριμένη συμπεριφορά ως βίαιη, και μάλιστα ανεξάρτητα από το φύλο του ατόμου που την διαπράττει, ειδικά για τρεις χώρες (CY, ES, HR).

4. Παρόμοια, στις αρχικές μετρήσεις τους, 7-8:10 παιδιά αναγνωρίζουν ως βίαιη αυτή τη συμπεριφορά όταν γίνεται από «εκείνον» ενώ λιγότερα (6-7:10) όταν γίνεται από «εκείνην». Στο τέλος του Προγράμματος, 8:10 παιδιά αντιλαμβάνονται ότι ο έλεγχος των κοινωνικών επαφών της/του συντρόφου είναι βία. Και μάλιστα αυτό συμβαίνει ανεξαρτήτως του φύλου δράστη σε όλες τις χώρες, εκτός από την Ελλάδα.

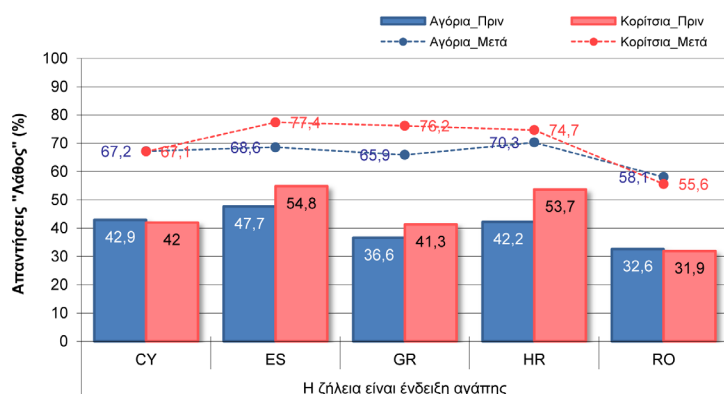
Από την άλλη πλευρά, τις συμπεριφορές ψυχολογικής κακοποίησης (5-6) και τις απειλές σωματικής βλάβης (7) φαίνεται να τις αναγνωρίζει η πλειονότητα των παιδιών ως βίαιες, ακόμα και πριν την παρέμβαση, ιδιαίτερα όταν διαπράττονται από άνδρα προς γυναίκα.

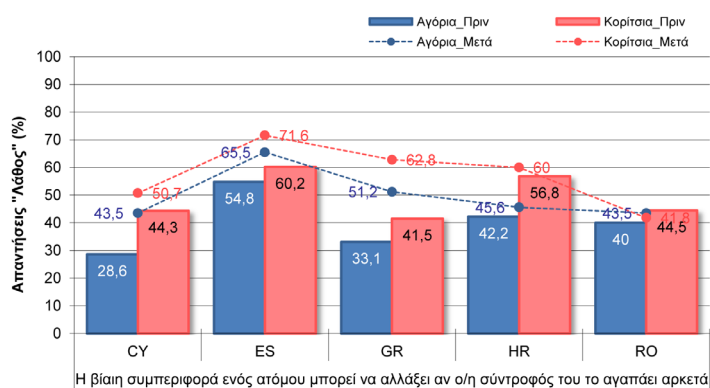
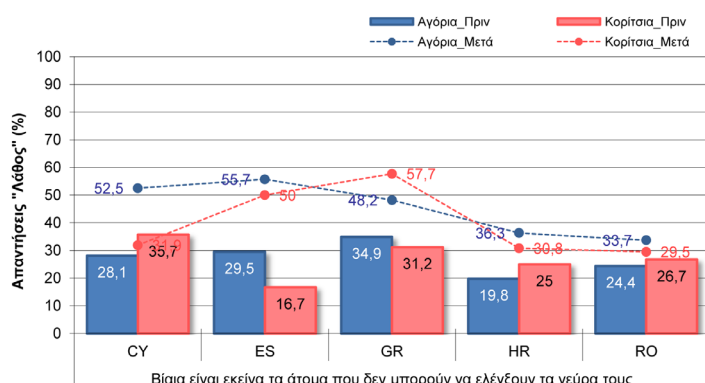
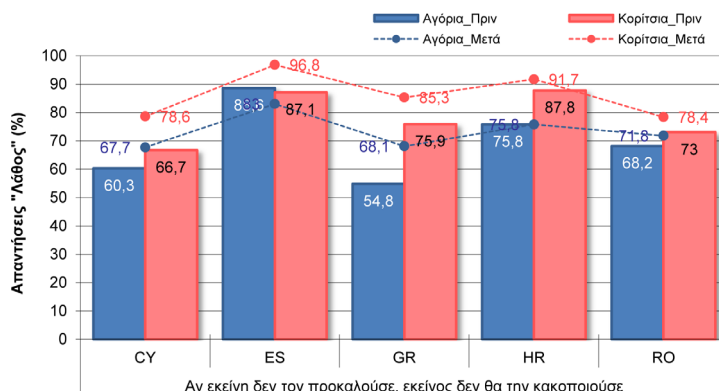
5. Στις αρχικές μετρήσεις, περισσότερα παιδιά (8 στα 10) αναγνωρίζουν αυτή τη συμπεριφορά ως βίαιη όταν ασκείται από αγόρι προς κορίτσι παρά όταν ασκείται από κορίτσι προς αγόρι (6-7 στα 10 παιδιά). Μετά την παρέμβαση η διαφορά αυτή μειώνεται σε όλες τις χώρες πλην της Ρουμανίας, καθώς 8 στα 10 παιδιά αναγνωρίζουν τη λεκτική βία ανεξάρτητα από το φύλο του ατόμου που την ασκεί.

6. Τις εξευτελιστικές πράξεις τις αναγνώριζαν ως βίαιες συμπεριφορές 8-9 στα 10 παιδιά ακόμα και πριν από το πρόγραμμα [με κάπως χαμηλότερα ποσοστά όταν ασκούνται από κορίτσι προς αγόρι (ES, GR, RO)]. Στο τέλος της παρέμβασης, 9 στα 10 παιδιά αντιλαμβάνονται αυτές τις πράξεις ως βίαιες ανεξάρτητα από το φύλο του ατόμου που τις διαπράττει σε όλες τις χώρες εκτός από την Κύπρο.

7. Το ίδιο πρότυπο εμφανίζεται και στις απειλές σωματικής βλάβης: όταν «εκείνος την απειλεί» 8-9 στα 10 παιδιά αντιλαμβάνονται ότι πρόκειται για βίαιη συμπεριφορά, ενώ το ίδιο πιστεύουν 7-8 στα 10 παιδιά όταν «εκείνη τον απειλεί». Στο τέλος του προγράμματος 9 στα 10 παιδιά θεωρούν ότι οι απειλές είναι βίαιη συμπεριφορά ανεξάρτητα από το φύλο του ατόμου που τις διατυπώνει.

Τον μύθο που επιρρίπτει την ευθύνη για την κακοποίηση στο ίδιο το θύμα (και όχι στο δράστη) απορρίπτει μεγαλύτερο ποσοστό κοριτσιών, όχι μόνο μετά από το Εργαστήριο (78%-97%) αλλά και πριν από αυτό (67%-88%). Τα ποσοστά των αγοριών στην αρχική μέτρηση (55%-89%) εμφανίζουν μεγάλη διακύμανση μεταξύ χωρών, όμως στο τέλος του Εργαστηρίου αυτή μειώνεται καθώς το 68%-83% απορρίπτει το συγκεκριμένο μύθο.

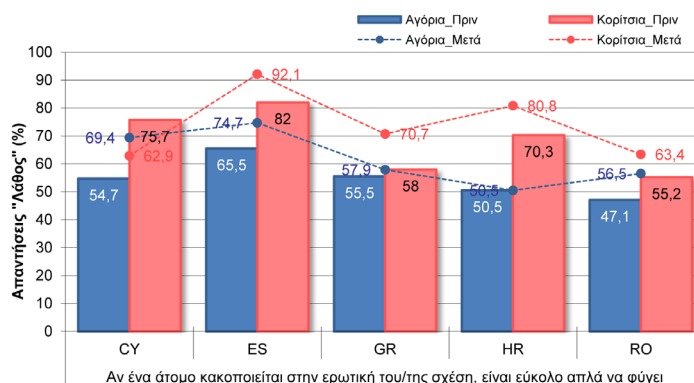

Παρότι περισσότερα από τα μισά παιδιά (47%-65% των αγοριών και 55%-82% των κοριτσιών) αντιλαμβάνονται ακόμα και πριν από το Εργαστήριο ότι η εγκατάλειψη της βίαιης σχέσης από το άτομο που κακοποιείται δεν είναι εύκολη, μετά το Εργαστήριο το ποσοστό αυξάνεται κυρίως στα κορίτσια (63%-92%) όλων των χωρών πλην της Κύπρου αλλά και στα αγόρια (50%-75%) της Ρουμανίας, Ισπανίας και Κύπρου.

Πριν από τη συμμετοχή τους στο Εργαστήριο μόνο 3-5 στα 10 παιδιά απορρίπτουν την άποψη ότι η ζηλία είναι ένδειξη αγάπης ενώ μετά από αυτό την απορρίπτουν 6-7 στα 10 αγόρια και 6-8 στα 10 κορίτσια. Είναι αξιοπρόσεκτο ότι ο συγκεκριμένος μύθος, παρότι ιδιαίτερα διαδεδομένος σε αγόρια και κορίτσια, δεν εμφανίζει μεγάλη αντίσταση στην τροποποίηση.

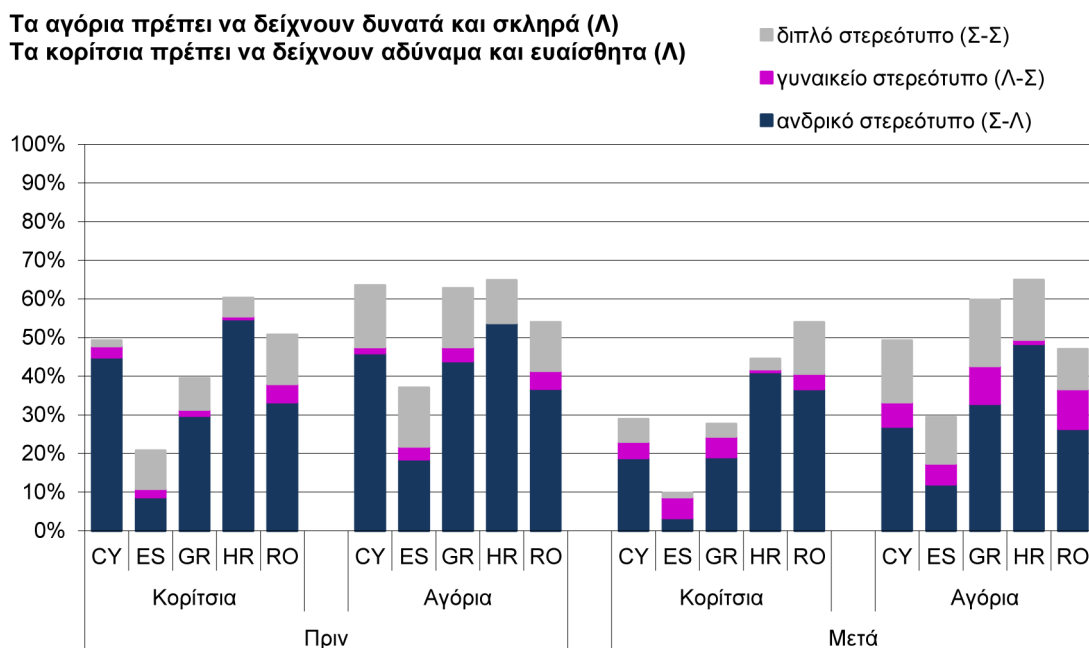
Παρόμοια με τον προηγούμενο, αυτός ο μύθος αφαιρεί την ευθύνη από τον δράστη και την εναποθέτει σε δυσκολία να ελέγξει τα νεύρα του. Ο συγκεκριμένος μύθος όμως φαίνεται να είναι πολύ ισχυρός καθώς η πλειονότητα των παιδιών τον αποδέχεται πριν από το Εργαστήριο και μόνο 2-3 στα 10 τον απορρίπτουν. Επιπρόσθετα, φαίνεται να είναι και πολύ ανθεκτικός καθώς, στο τέλος του Εργαστηρίου, μόνο 3-6 στα 10 παιδιά τον απορρίπτουν. Αξιοπρόσεκτο είναι το γεγονός ότι σε αυτή την ερώτηση παρατηρείται αύξηση των ορθών απαντήσεων (κατά 9%-26%) στα αγόρια όλων των χωρών ενώ στα κορίτσια αυτό συμβαίνει μόνο για την Ελλάδα και την Ισπανία.

Από τα 10 παιδιά μόνο 3-5 αγόρια και 4-6 κορίτσια απορρίπτουν σωστά αυτή την άποψη κατά την αρχική μέτρηση. Παρότι πολύ ανθεκτικός στην τροποποίηση, ο συγκεκριμένος μύθος, που αποδίδει την ευθύνη για την αλλαγή της συμπεριφοράς του βίαιου ατόμου στην/στον σύντροφό του, μετά το Εργαστήριο απορρίπτεται από 4-5:10 αγόρια και από 4-6:10 κορίτσια σε όλες της χώρες πλην της Ισπανίας (όπου τον απορρίπτουν 7 στα 10 παιδιά).

Οι στάσεις των παιδιών ως προς τα **στερεότυπα του φύλου** μετρήθηκαν πριν και μετά την παρέμβαση μέσω ερωτήσεων που τους ζητούσαν να δηλώσουν τι, **κατά τη γνώμη τους**, είναι σωστό ή λάθος. Οι ερωτήσεις είχαν διατυπωθεί έτσι ώστε, ζευγαρώνοντας συγκεκριμένες ερωτήσεις, να μπορούμε να διερευνήσουμε τόσο το ανδρικό όσο και το γυναικείο στερεότυπο κάθε μετρούμενης διάστασης (π.χ. «οι αληθινοί άνδρες δεν κλαίνε», «οι αληθινές γυναίκες δεν βρίζουν»). Η **επιθυμητή στάση** των παιδιών είναι να δίνουν τη **μη στερεοτυπική απάντηση και στις δύο ερωτήσεις** κάθε ζεύγους. Στη συνέχεια παρουσιάζονται ενδεικτικά τα ευρήματα για τέσσερα ζεύγη ερωτήσεων.

Στις ερωτήσεις «τα αγόρια πρέπει να δείχνουν δυνατά και σκληρά» και «τα κορίτσια πρέπει να δείχνουν αδύναμα και ευαίσθητα», **δύο μη στερεοτυπικές⁹ απαντήσεις** («λάθος») πριν από το Εργαστήριο δίνει το 35% (HR) - 46% (RO) των αγοριών και το 40% (HR) - 61% (GR) των κοριτσιών, εξαιρουμένης της Ισπανίας που εμφανίζει αρκετά υψηλότερα ποσοστά (63% και 79%). Στο τέλος του Εργαστηρίου, τα ποσοστά των τεσσάρων χωρών αυξάνονται σε 35% (HR) - 53% (RO) για τα αγόρια και σε 46% (RO) - 72% (GR) για τα κορίτσια, ενώ στην Ισπανία τα ποσοστά εξακολουθούν να είναι υψηλότερα (71% και 90% για αγόρια και κορίτσια, αντίστοιχα).

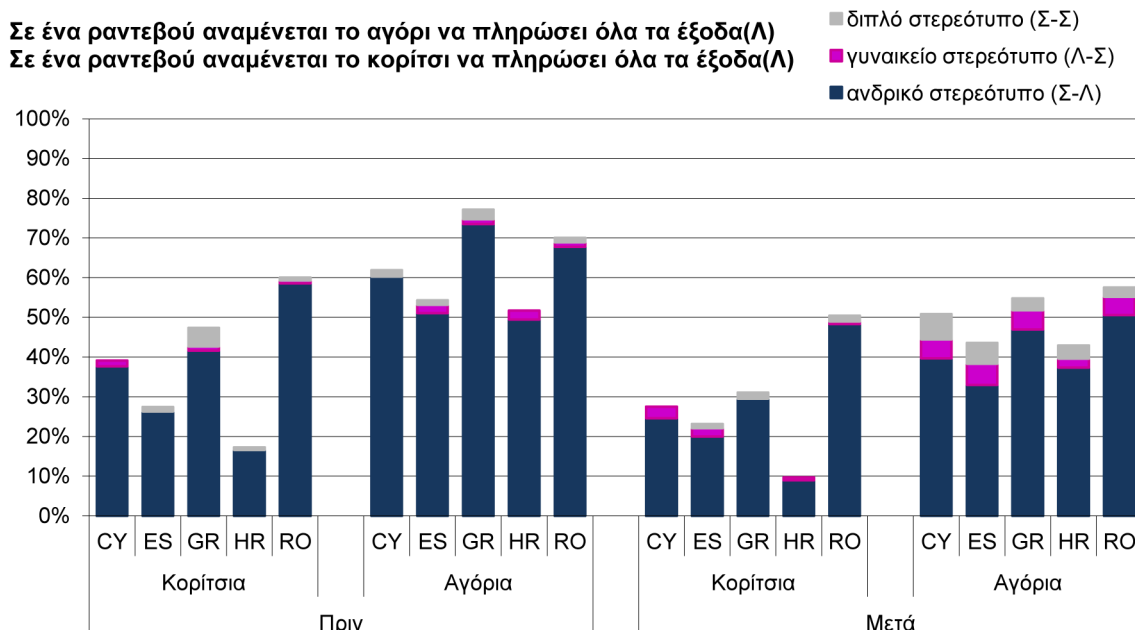
Στερεοτυπική απάντηση («σωστό») **μόνο στην ερώτηση που αφορά στα αγόρια** δίνει αρχικά το 19% (ES) - 54% (HR) των αγοριών και το 9% (ES) - 55% (HR) των κοριτσιών. Μετά το Εργαστήριο, τα ποσοστά μειώνονται σε 12% (ES) - 33% (GR) για τα αγόρια των τεσσάρων χωρών πλην της Κροατίας (48%) και σε 3% (ES) - 19% (CY, GR) για τα κορίτσια των τριών χωρών, πλην της Ρουμανίας (37%) και της Κροατίας (41%).

Δύο στερεοτυπικές απαντήσεις («σωστό» και στις δύο ερωτήσεις) δίνει αρχικά το 11% (HR) - 16% (CY) των αγοριών και το 5% (HR) - 13% (RO) των κοριτσιών των τεσσάρων χωρών πλην της Κύπρου (1%). Μετά το Εργαστήριο τα ποσοστά των αγοριών όλων των χωρών [10% (RO) - 17% (GR)] και των κοριτσιών της Ρουμανίας (13%) παραμένουν αμετάβλητα ενώ τα ποσοστά των κοριτσιών τριών χωρών σχεδόν εκμηδενίζονται (1% - 3% για την ES, HR, GR).

Τη μεγαλύτερη τροποποίηση στάσης εμφανίζουν τα κορίτσια και τα αγόρια της Κύπρου ενώ την μεγαλύτερη αντίσταση στην αλλαγή της στάσης τους εμφανίζουν τα κορίτσια της Ρουμανίας και τα αγόρια της Κροατίας τα οποία, μαζί με τα αγόρια της Ελλάδας, εξακολουθούν να έχουν στερεοτυπικές πεποιθήσεις σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50%.

⁹ Για λόγους απλούστερης απεικόνισης, στα διαγράμματα παρουσιάζονται μόνο οι στερεοτυπικές απαντήσεις. Το ποσοστό των παιδιών που έδωσαν μη στερεοτυπικές απαντήσεις και στις δύο ερωτήσεις ισούται με το υπόλοιπο κάθε στήλης (μέχρι το 100%).

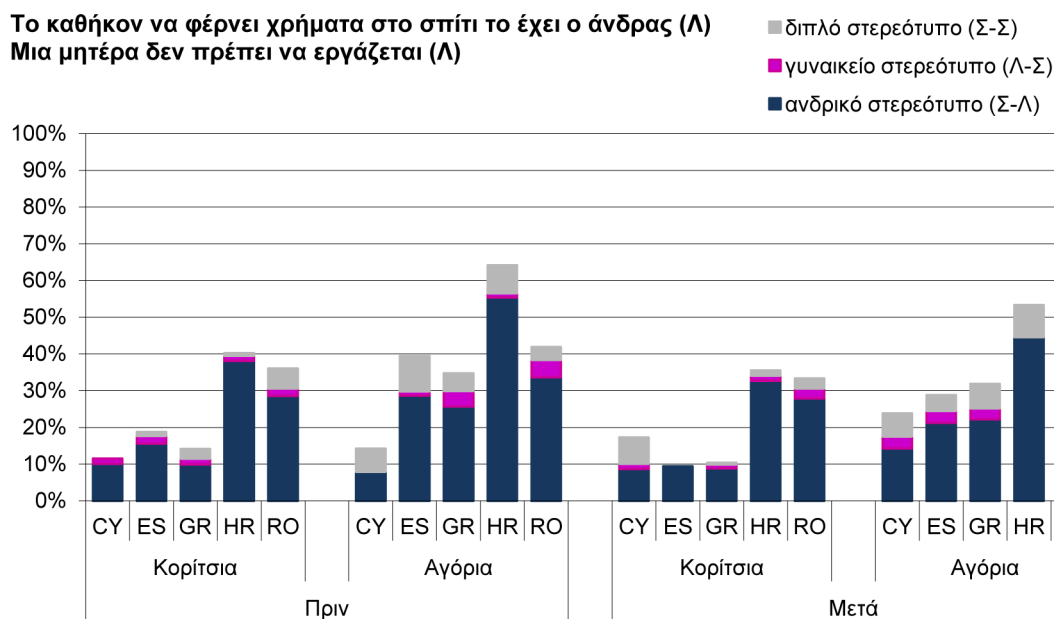
Στις ερωτήσεις «σε ένα ραντεβού αναμένεται το αγόρι/κορίτσι να πληρώσει όλα τα έξοδα», το **ανδρικό στερεότυπο** («σωστό» για το αγόρι και «λάθος» για το κορίτσι) εμφανίζεται πριν από το Εργαστήριο στο 50% (HR) - 74% (GR) των αγοριών και στο 17% (HR) - 42% (GR) των κοριτσιών, εξαιρουμένης της Ρουμανίας (59%). Στο τέλος του Εργαστηρίου τα ποσοστά μειώνονται σε 33% (ES) - 51% (RO) για τα αγόρια και σε 9% (HR) - 30% (GR) για τα κορίτσια των τεσσάρων χωρών, πλην της Ρουμανίας (45%).

«**Λάθος**» και στις δύο ερωτήσεις απαντάει το 23% (GR) - 48% (HR) των αγοριών και το 40% (RO) - 83% (HR) των κοριτσιών πριν από το Εργαστήριο ενώ μετά από αυτό, τα ποσοστά αυξάνονται σε 42% (RO) - 57% (HR) για τα αγόρια και σε 69% (GR) - 90% (HR) για τα κορίτσια όλων των χωρών πλην της Ρουμανίας (50%).

Η μεγαλύτερη τροποποίηση στάσης παρατηρείται στα αγόρια και τα κορίτσια της Ελλάδας, τα οποία όμως εξακολουθούν να εμφανίζουν το ισχυρότερο ανδρικό στερεότυπο μετά τη Ρουμανία, καθώς το 47% των αγοριών και το 30% των κοριτσιών πιστεύει ότι στα ραντεβού το αγόρι αναμένεται να πληρώνει όλα τα έξοδα.

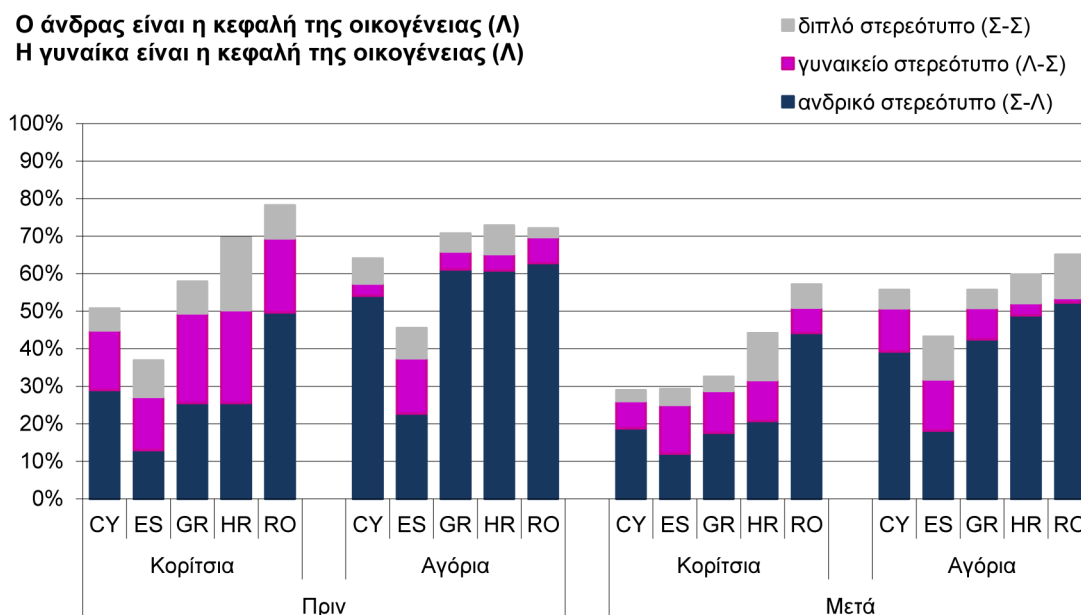
Στο ζεύγος των ερωτήσεων «το καθήκον να φέρνει χρήματα στο σπίτι το έχει ο άνδρας» και «μια μητέρα δεν πρέπει να εργάζεται», **δύο μη στερεοτυπικές απαντήσεις** («λάθος») δίνει πριν από το Εργαστήριο το 36% των αγοριών της Κροατίας και το 58% (RO) - 86% (CY) των υπόλοιπων χωρών καθώς και το 60% (HR) - 88% (CY) των κοριτσιών. Μετά το Εργαστήριο τα ποσοστά των αγοριών [47% (HR) - 76% (CY)] αυξάνονται ελαφρά σε όλες τις χώρες πλην της Κύπρου ενώ στα κορίτσια η μόνη αύξηση που παρατηρείται είναι στην Ισπανία (91%).

Το ανδρικό στερεότυπο του **άνδρα-«κουβαλητή»** σε συνδυασμό ακόμα και με τη μη στερεοτυπική αντίληψη της εργαζόμενης μητέρας, φαίνεται να διαφοροποιείται μεταξύ χωρών καθώς το ενστερνίζεται ποσοστό αγοριών που κυμαίνεται από 8% (CY) έως 55% (HR), με τα ποσοστά των υπόλοιπων χωρών να βρίσκονται μεταξύ 26% (GR) και 34% (RO). Παρόμοια αλλά με μικρότερη διακύμανση μεταξύ χωρών είναι τα ποσοστά των κοριτσιών που απαντούν «σωστό» στην ερώτηση για τον άνδρα και «λάθος» σε εκείνη για τη γυναίκα καθώς κυμαίνονται μεταξύ 10% (CY, GR) - 16% (ES) και 29% (RO) - 38% (HR).

Οι συγκεκριμένες **πεποιθήσεις** φαίνεται μάλιστα να είναι **πολύ ανθεκτικές** καθώς, στο τέλος του Εργαστηρίου τα μόνα ποσοστά που μειώθηκαν ελαφρά ήταν των κοριτσιών της Ισπανίας (9%) και της Κροατίας (33%). Κάπως μεγαλύτερες μειώσεις παρατηρούνται στα αγόρια των ίδιων χωρών καθώς και στα αγόρια της Ρουμανίας, τα οποία όμως εξακολουθούν να εκφράζουν αυτές τις στερεοτυπικές απόψεις σε υψηλά ποσοστά (ES: 21%, RO: 28%, HR: 45%).

Τέλος, στις ερωτήσεις «ο άνδρας/η γυναίκα είναι η κεφαλή της οικογένειας», **δύο μη στερεοτυπικές απαντήσεις** («λάθος») δίνει πριν από το Εργαστήριο το 27% (HR) - 36% (CY) των αγοριών και το 22% (RO) - 49% (CY) των κοριτσιών, εξαιρουμένης της Ισπανίας που εμφανίζει αρκετά υψηλότερα ποσοστά (55% και 63%). Στο τέλος του Εργαστηρίου, τα ποσοστά των αγοριών [35% (RO) - 44% (GR) και 57% για την ES] αυξάνονται αρκετά και τα ποσοστά των κοριτσιών [43% (RO) - 71% (CY)] αυξάνονται ακόμη περισσότερο.

Η «**αρχηγία**» της οικογένειας φαίνεται, επομένως, να είναι ένα ζήτημα για το οποίο έχουν ήδη εδραιωθεί ισχυρά στερεοτυπικές απόψεις, καθώς το ποσοστό των παιδιών που πριν από το Εργαστήριο δίνουν τουλάχιστον μία στερεοτυπική απάντηση υπερβαίνει το 50% σε όλες τις χώρες πλην της Ισπανίας και φτάνει μέχρι και το 78% (RO κορίτσια). Επιπλέον, οι συγκεκριμένες στερεοτυπικές αντιλήψεις φαίνεται να είναι εξαιρετικά ανθεκτικές καθώς, παρά την τροποποίηση που παρατηρείται μετά το Εργαστήριο, περίπου 6:10 αγόρια (56%-65%) όλων των χωρών πλην των Ισπανών και 6:10 κορίτσια της Ρουμανίας εξακολουθούν να δίνουν στερεοτυπικές απαντήσεις.

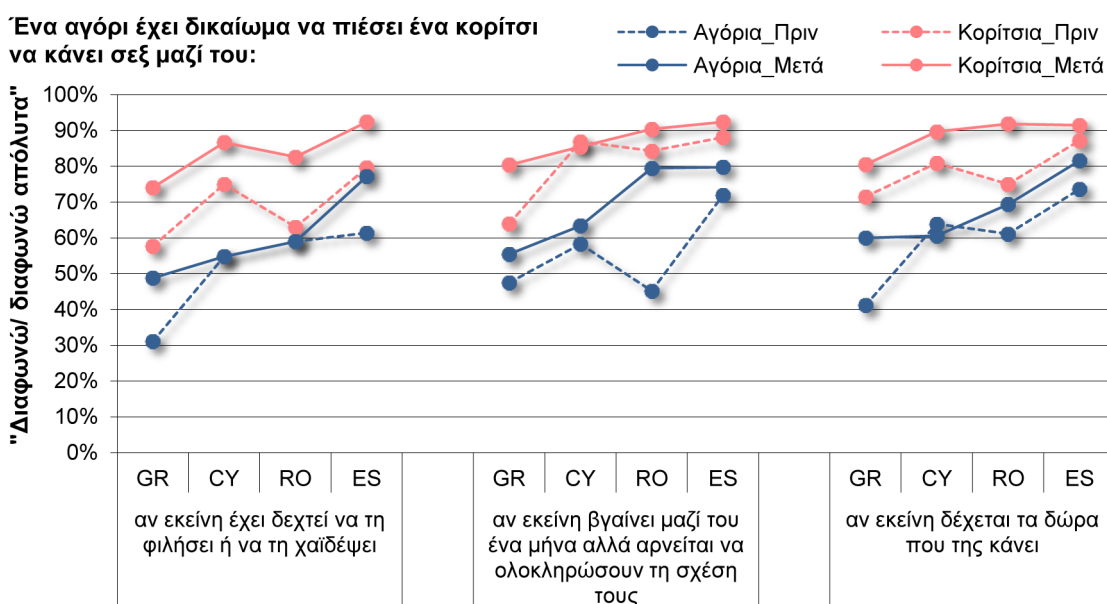
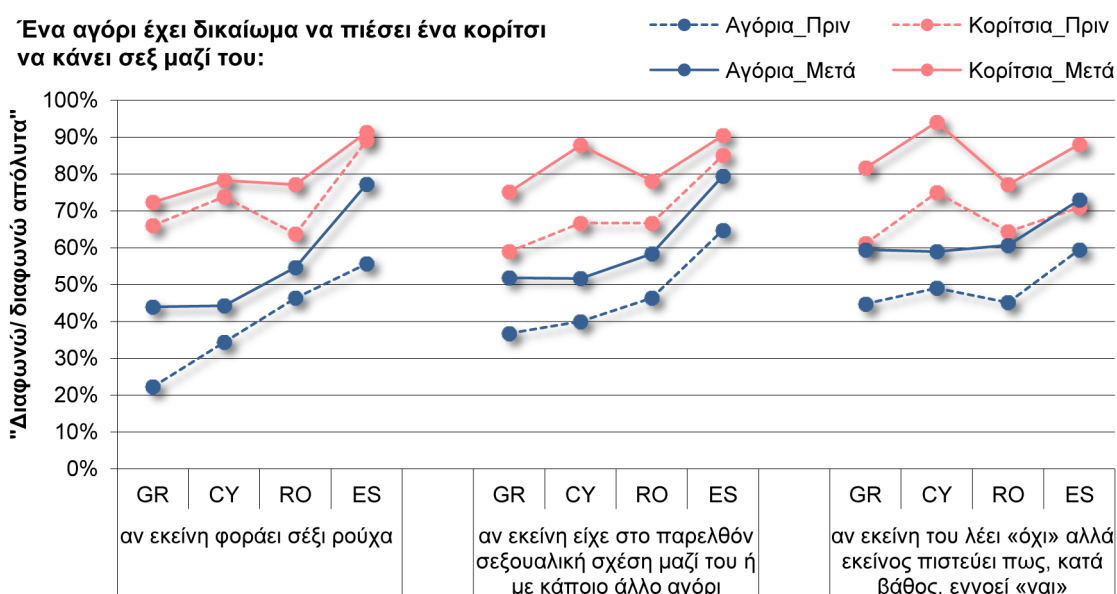
Πιο αναλυτικά, **στερεοτυπική απάντηση** («σωστό») **μόνο στην ερώτηση που αφορά τον άνδρα** δίνει αρχικά το 23% των αγοριών της Ισπανίας και το 54% (CY) - 63% (RO) των αγοριών των υπόλοιπων χωρών και το 13% (ES) - 30% (CY) των κοριτσιών, εξαιρουμένων των Ρουμάνων (50%). Μετά το Εργαστήριο, τα ποσοστά μειώνονται, τόσο για τα αγόρια [18% (ES) και 39% (CY) - 52% (RO) στις υπόλοιπες χώρες] όσο και για τα κορίτσια [12% (ES) - 21% (HR) και 44% για τη RO].

Το αντίστροφο, δηλαδή στερεοτυπική απάντηση («σωστό») **μόνο στην ερώτηση που αφορά την γυναίκα** εμφανίζεται σε πολύ μικρότερα ποσοστά, και κυρίως από τα κορίτσια όλων των χωρών [14% (ES) - 25% (HR)]. Οι συγκεκριμένες πεποιθήσεις εκφράζονται από σχεδόν αμελητέα ποσοστά αγοριών, εξαιρουμένης της Ρουμανίας (7%) και της Ισπανίας (15%). Στο τέλος του Εργαστηρίου τα ποσοστά των κοριτσιών [7% (RO) - 13% (ES)] και των αγοριών της Ρουμανίας (1%) μειώνονται, ενώ τα ποσοστά των αγοριών των υπόλοιπων χωρών είτε παραμένουν σταθερά (HR, ES), είτε αυξάνονται (CY, GR).

Η **ανεκτικότητα απέναντι στη ΒΕΣ** μετρήθηκε πριν και μετά την παρέμβαση μέσω ερωτήσεων που ζητούσαν από τα παιδιά να βαθμολογήσουν κατά πόσο συμφωνούν ή διαφωνούν με δηλώσεις που περιγράφουν συνθήκες κάτω από τις οποίες ένα αγόρι ή ένα κορίτσι έχει δικαίωμα να χτυπήσει το κορίτσι του/αγόρι της καθώς και συνθήκες κάτω από τις οποίες ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιάσει το κορίτσι του να κάνει σεξ μαζί του¹⁰. Η **επιθυμητή στάση** των παιδιών είναι να διαφωνούν με όλες τις δηλώσεις, δηλαδή να **θεωρούν ότι δεν υπάρχει καμία συνθήκη** που να δικαιολογεί την σωματική και τη σεξουαλική βία.

Πριν από την παρέμβαση η ανοχή των αγοριών στη βία φαίνεται να είναι μεγαλύτερη από ότι των κοριτσιών σε όλες τις ερωτήσεις και σε όλες τις χώρες¹¹: την απάντηση «διαφωνώ/διαφωνώ απόλυτα» την επιλέγουν μόνο 2-6 (GR), 3-6 (CY), 5-7 (RO) και 6-7 (ES) στα 10 αγόρια, ενώ στα 10 κορίτσια την επιλέγουν τα 6-8 (GR, RO) και 7-9 (CY, ES). **Μετά την παρέμβαση**, αυξάνονται τα ποσοστά των συγκεκριμένων απαντήσεων σε όλες τις χώρες τόσο για τα αγόρια [4-7 (GR, CY), 5-8 (RO) και 7-8 (ES) στα 10 αγόρια] όσο και για τα κορίτσια [7-8 (GR), 8-9 (CY, RO) και 9 (ES) στα 10 κορίτσια].

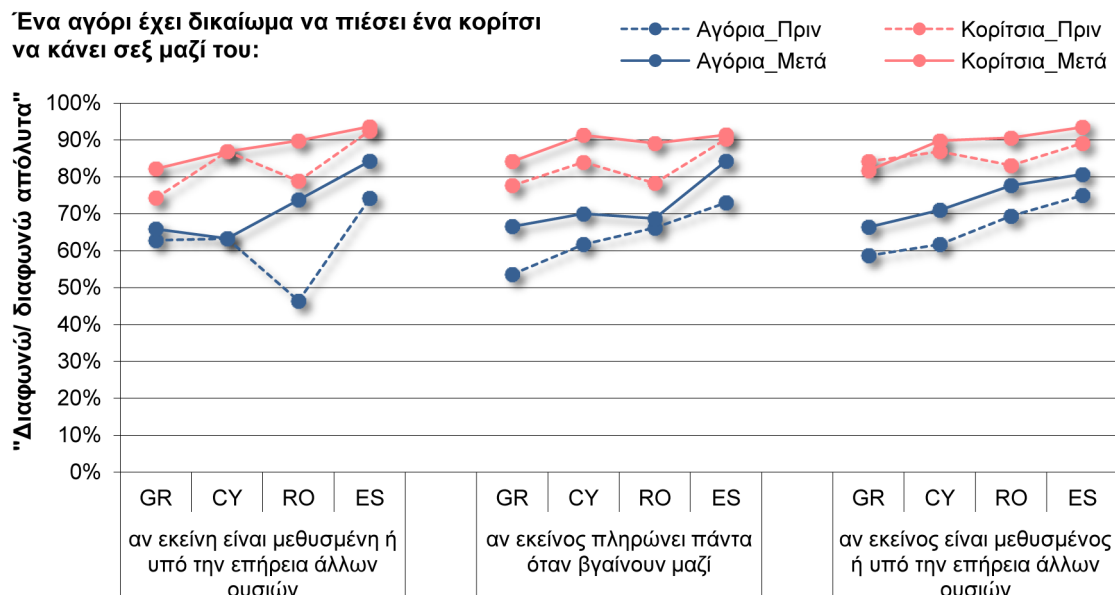
Η παρατηρούμενη αύξηση των ποσοστών των παιδιών που απαντούν «διαφωνώ/διαφωνώ απόλυτα» μετά το Εργαστήριο δείχνει ότι, πράγματι, οι στάσεις των εφήβων τροποποιούνται προς την επιθυμητή κατεύθυνση, δηλαδή ότι περισσότερα παιδιά έχουν πλέον στάση μη-ανεκτική στη ΒΕΣ. Αξίζει να επισημάνουμε ωστόσο ότι, σε σύγκριση με τα κορίτσια, τα αγόρια εξακολουθούν να είναι πιο ανεκτικά στη ΒΕΣ.

¹⁰ Οι ερωτήσεις σωματικής βίας δεν παρουσιάζονται εδώ.

¹¹ Τα δεδομένα της Κροατίας δεν παρουσιάζονται επειδή τα αρχικά ποσοστά αγοριών-κοριτσιών που έδωσαν τις απαντήσεις «διαφωνώ/διαφωνώ απόλυτα» όχι μόνο ήταν παρόμοια σε όλες τις ερωτήσεις (32-43% για τα αγόρια και 43-52% για τα κορίτσια) αλλά και δεν τροποποιήθηκαν μετά την παρέμβαση.

Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του:

Παρότι σε όλες τις χώρες μετά το Εργαστήριο εμφανίζεται αρκετά μεγάλη αύξηση του ποσοστού των αγοριών που εκφράζουν μη-ανεκτική στάση, **αρκετά μεγάλο ποσοστό αγοριών** στην Ελλάδα και την Κύπρο και κάπως μικρότερο στην Ρουμανία **εξακολουθούν να πιστεύουν πως έχουν δικαίωμα να πιάσουν ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί τους** αν εκείνη φοράει σέξι ρούχα (5-6:10 αγόρια), αν είχε προηγούμενη σεξουαλική σχέση ή αν έχει δεχτεί να τη φιλήσει ή να τη χαϊδέψει (4-5:10), αν εκείνος πιστεύει πως παρότι του λέει «όχι», εννοεί «ναι» (4:10), αν δέχεται δώρα από εκείνον (3-4:10), εάν βγαίνει μαζί του καιρό αλλά αρνείται να ολοκληρώσουν τη σχέση τους [2:10 (RO) και 4:10 (GR, CY)], εάν βρίσκεται υπό την επήρεια αλκοόλ ή άλλων ουσιών εκείνη (2-4:10) ή εκείνος (3:10) και, τέλος, αν εκείνος πληρώνει πάντα στις εξόδους τους (3:10). Στην Ισπανία, η μόνη συνθήκη που 3:10 αγόρια εξακολουθούν να θεωρούν ότι δικαιολογεί την άσκηση πίεσης είναι αν εκείνος πιστεύει πως παρότι του λέει «όχι», εννοεί «ναι», ενώ τις υπόλοιπες 8 συνθήκες τις αποδέχονται μόνο 1-2:10 αγόρια.

Το **επίπεδο ανεκτικότητας των αγοριών της Ισπανίας** μετά το Εργαστήριο είναι **παρόμοιο με εκείνο των κοριτσιών των υπόλοιπων τριών χωρών** (CY, GR, RO) για τις περισσότερες από τις δηλώσεις (που τις αποδέχονται 1-2:10 κορίτσια), με μόνες εξαιρέσεις τα κορίτσια της Ελλάδας που 3:10 εξακολουθούν να πιστεύουν ότι ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι αν εκείνη φοράει σέξι ρούχα ή αν έχει δεχτεί να τη φιλήσει ή να τη χαϊδέψει. Τέλος, ιδιαίτερη μνεία αξίζει στη **σχεδόν μηδενική ανοχή των κοριτσιών της Ισπανίας** μετά το Εργαστήριο.

Τα αγόρια δύο χωρών (ES, RO) μετά την παρέμβαση, προσεγγίζουν το επίπεδο μη-ανεκτικότητας που είχαν τα κορίτσια της χώρας τους πριν από την παρέμβαση, ενώ στις άλλες δύο χώρες (CY, GR), παρά την αύξηση του ποσοστού των μη-ανεκτικών απαντήσεων, τα αγόρια μόλις που αρχίζουν να προσεγγίζουν το αρχικό επίπεδο μη-ανεκτικότητας των κοριτσιών. Αυτή η παρατήρηση δείχνει πως η παρέμβαση χρειάζεται είτε να ξεκινάει νωρίτερα (σε μικρότερες ηλικίες) είτε να συνεχίζεται με συστηματικό τρόπο κατά τη διάρκεια των επόμενων σχολικών ετών προκειμένου τα αγόρια να έχουν περισσότερες ευκαιρίες να αναθεωρήσουν τις ανεκτικές στη ΒΕΣ στάσεις τους.

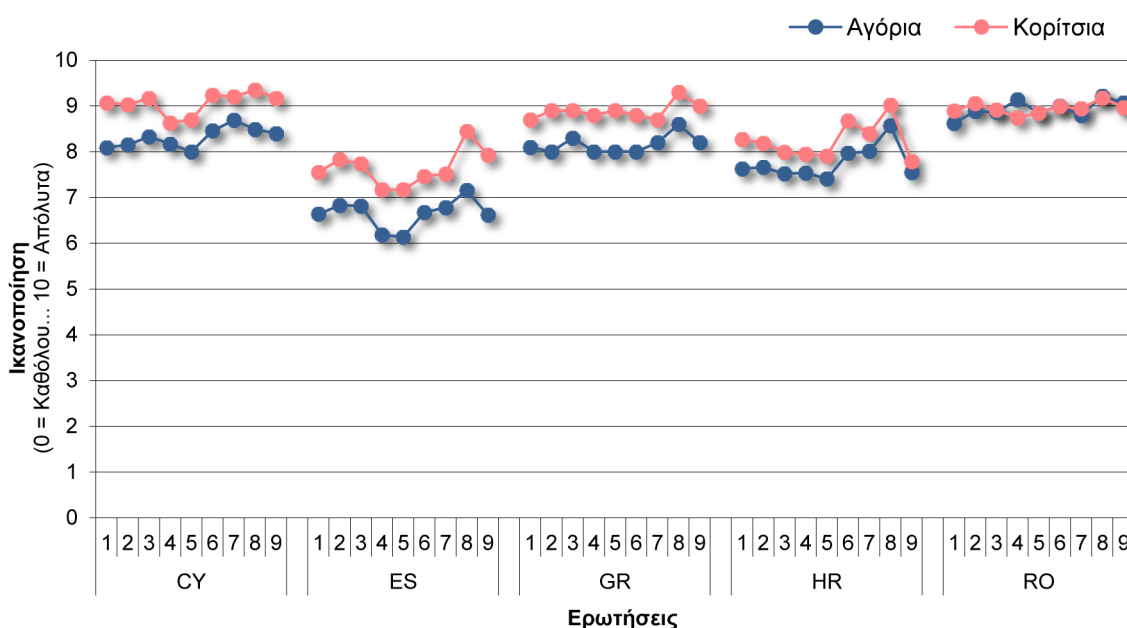
Η γνώμη των ίδιων των εφήβων για το Εργαστήριο «Χτίζοντας υγιείς σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα»

Στο τέλος της παρέμβασης ζητήθηκε από τις μαθήτριες και τους μαθητές να αξιολογήσουν διάφορες πλευρές του Προγράμματος στο οποίο συμμετείχαν.

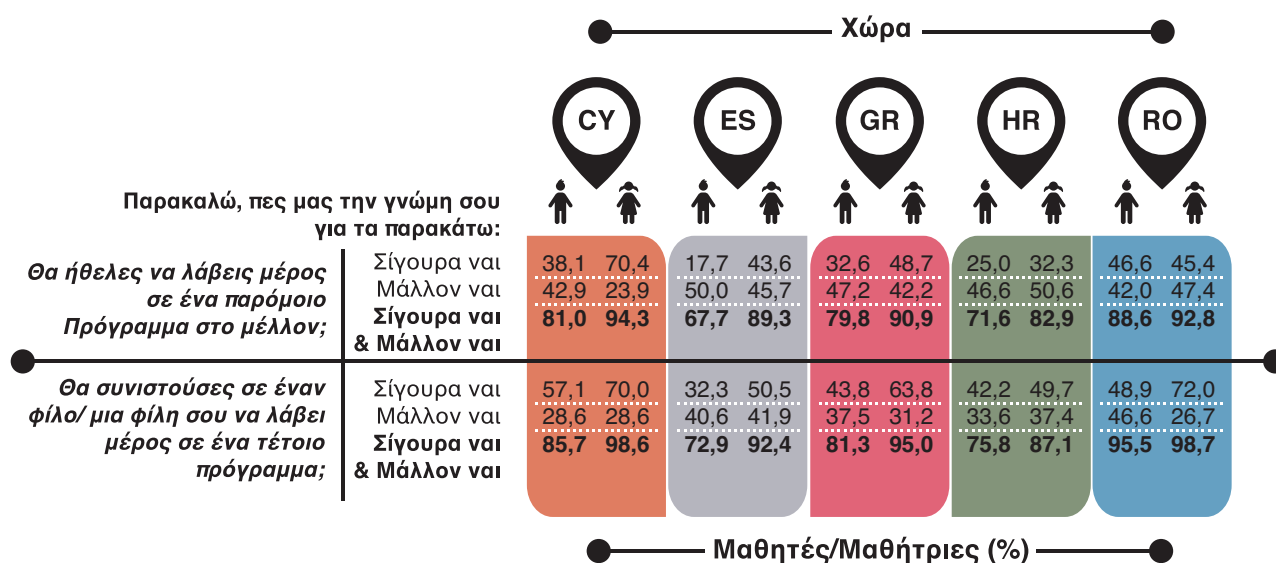
Προσωπική ικανοποίηση

Σε μια κλίμακα από το 0 ως το 10 (0 = καθόλου ... 10 = απόλυτα), παρακαλούμε βαθμολογήσε πόσο ικανοποιημένος/-η έμεινες από:

1. το πρόγραμμα συνολικά;
2. τα θέματα που συζητήθηκαν;
3. τις δραστηριότητες που χρησιμοποιήθηκαν;
4. τα φύλλα εργασίας που χρησιμοποιήθηκαν;
5. τα ενημερωτικά φυλλάδια που σας δόθηκαν;
6. τον τρόπο με τον οποίο υλοποιήθηκε το πρόγραμμα;
7. τον τρόπο οργάνωσης του προγράμματος;
8. την επάρκεια του/της εκπαιδευτικού που υλοποίησε το πρόγραμμα;
9. από την προσωπική σου εμπειρία από την συμμετοχή σου στο πρόγραμμα;

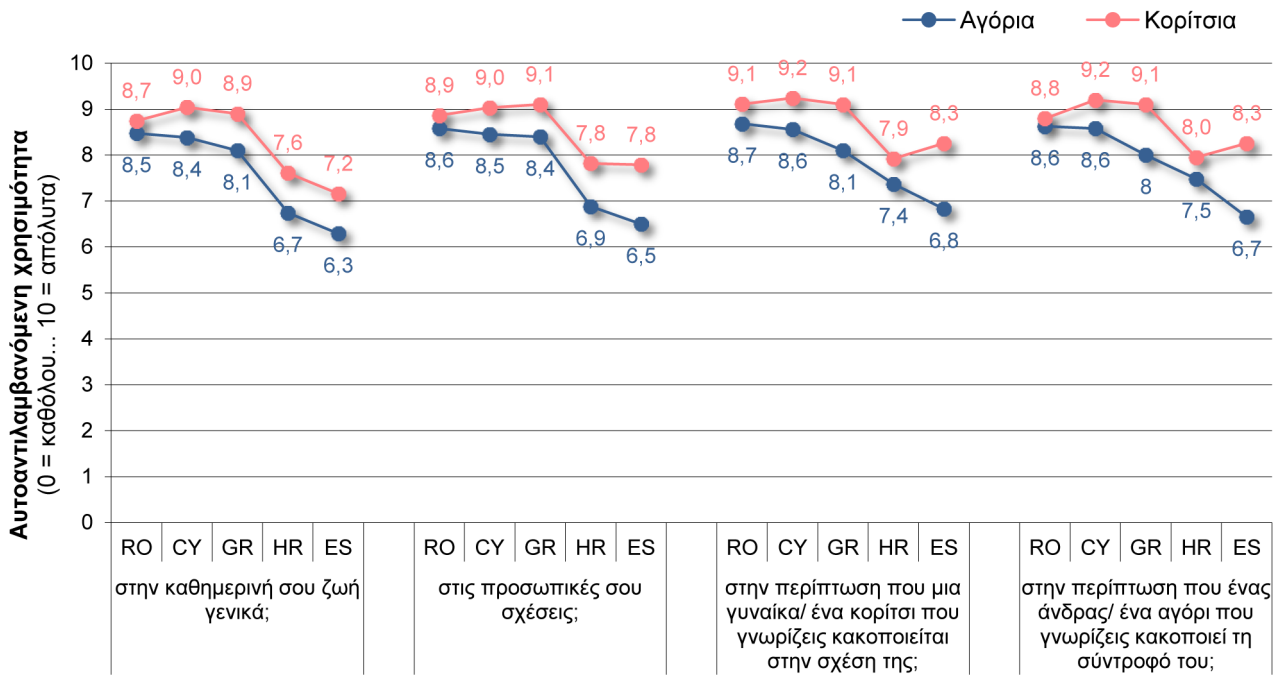

Η **ικανοποίηση** που εξέφρασαν τα παιδιά, αξιολογώντας το Πρόγραμμα ως προς τις 9 διαστάσεις, ήταν εξαιρετικά υψηλή (8 – 9,4) σε τρεις χώρες (CY, GR, RO), πολύ υψηλή (7,4 - 9,0) στην Κροατία και αρκετά υψηλή (6,1 – 8,4) στην Ισπανία. Με εξαίρεση τη Ρουμανία, στις υπόλοιπες χώρες **τα κορίτσια** (7,2-9,4) **εκφράζουν υψηλότερη ικανοποίηση** από ότι τα αγόρια (6,1-8,7).

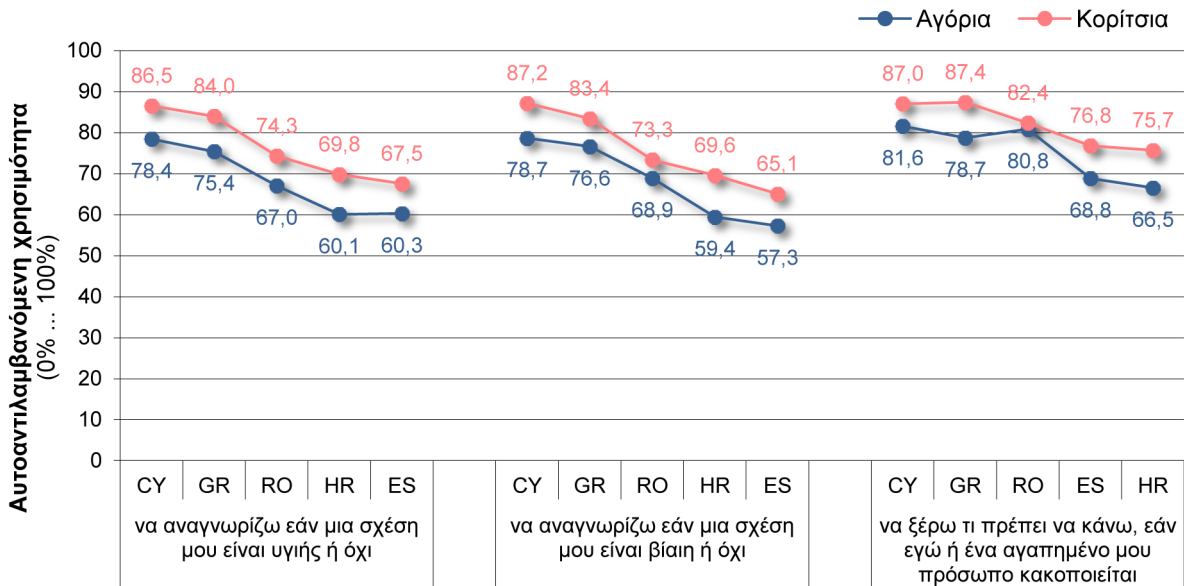
Η υψηλή ικανοποίηση ήταν **εμφανής και στις έμμεσες μετρήσεις** των παιδιών όλων των χωρών: 8-9 στα 10 κορίτσια και 7-9 στα 10 αγόρια δηλώνουν ότι θα ήθελαν να λάβουν μέρος σε ένα παρόμοιο Πρόγραμμα και στο μέλλον καθώς και ότι θα το σύστηναν (9-10 στα 10 κορίτσια και 7-9 στα 10 αγόρια) στις φίλες και τους φίλους τους.

Χρησιμότητα του Προγράμματος

Πόσο ΧΡΗΣΙΜΟ νομίζεις ότι θα είναι το πρόγραμμα αυτό στο οποίο συμμετείχες;

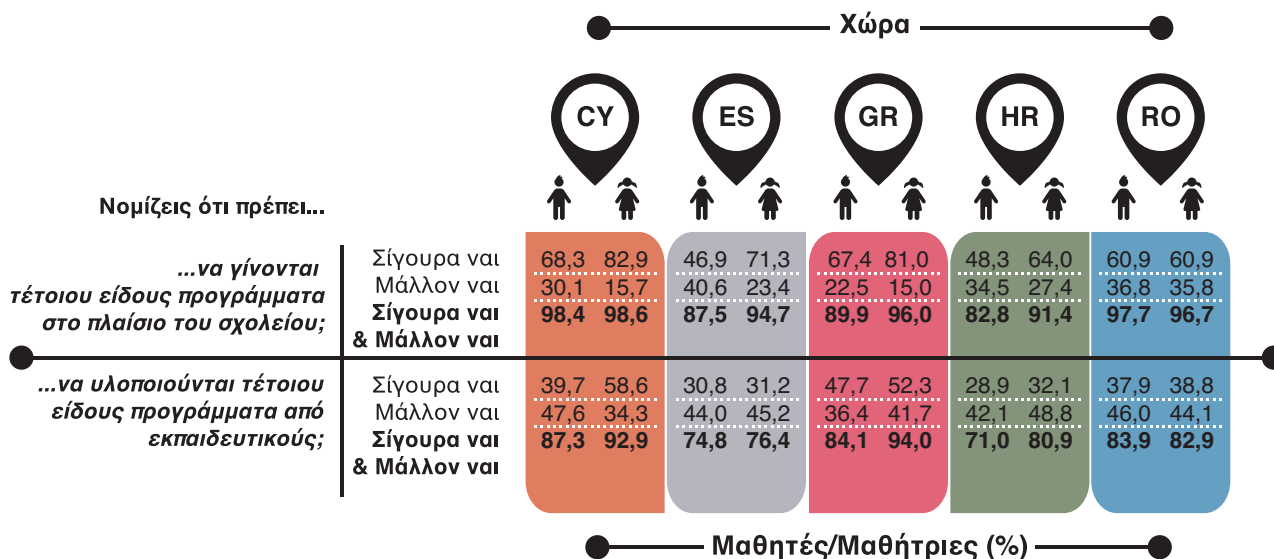
Οι μέσες εκτιμήσεις των παιδιών όταν τους ζητήθηκε να αξιολογήσουν **το βαθμό** (0 = καθόλου ... 10 = απόλυτα) στον οποίο πιστεύουν ότι το πρόγραμμα **θα τους φανεί χρήσιμο** στη ζωή τους, στις σχέσεις τους καθώς και σε περίπτωση που ένα γνωστό τους άτομο κακοποιεί και/ή κακοποιείται ήταν **πολύ υψηλές** (8,5 – 9,0) σε τρεις χώρες (RO, CY, GR) και **αρκετά υψηλές** (6,7 – 7,8) στις υπόλοιπες (HR, ES). Εξαιρουμένης της Ρουμανίας, οι **μαθήτριες** τείνουν να **αξιολογούν το πρόγραμμα ως πιο χρήσιμο** από ότι οι συμμαθητές τους.

Το Πρόγραμμα με βοήθησε:

Οι μέσες εκτιμήσεις των παιδιών όταν τους ζητήθηκε να αξιολογήσουν **το βαθμό** (σε μια κλίμακα από 0% έως 100%) στον οποίο **το πρόγραμμα τα βοήθησε** να μπορούν αναγνωρίζουν εάν βρίσκονται σε μία υγιή και/ή σε μια βίαιη σχέση αλλά και να ξέρουν τι πρέπει να κάνουν εάν βρεθούν αντιμέτωπα με μια σχέση κακοποίησης κυμαίνονται από αρκετά υψηλές (61%-72,8%) στην Ισπανία, Κροατία και Ρουμανία έως υψηλές (80%-84,1%) στην Κύπρο και την Ελλάδα. Και πάλι οι αξιολογήσεις των κοριτσιών (65,1%-87,4%) είναι υψηλότερες από εκείνες των αγοριών (57,3%-81,6%).

Σε όλες τις χώρες, η συντριπτική πλειονότητα των παιδιών θεωρεί ότι πρέπει **να γίνονται τέτοιου είδους προγράμματα στο σχολείο** (9-10 στα 10 παιδιά σε όλες τις χώρες) και ότι πρέπει να τα υλοποιούν οι εκπαιδευτικοί τους (8-9 στα 10 παιδιά). Ενδιαφέρον είναι ότι σε αυτές τις ερωτήσεις το συνολικό ποσοστό καταφατικών απαντήσεων δεν διαφέρει μεταξύ αγοριών και κοριτσιών σε κάποιες χώρες [CY, RO και ES (2η ερ.)]. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις [GR, HR και ES (1η ερ.)], ισχύει η γνώριμη τάση, με το ποσοστό των κοριτσιών που απαντά καταφατικά να είναι υψηλότερο από εκείνο των αγοριών.

...επειδή, όπως μας είπαν...

“σε αυτήν την ηλικία, αρχίζουν οι πιο προσωπικές σχέσεις μεταξύ των 2 φύλων και μέσα από το πρόγραμμα θα μάθουν πράγματα που δεν ξέρουν και που θα τους βοηθήσουν”

“πρέπει να γνωρίζουν από μικρή ηλικία να χτίζουν υγιείς σχέσεις όπως η φιλία για να μπορέσουν να το ανταποδώσουν και στη ζωή και στις οικογένειές τους”

για να μάθουν όλοι τέτοιες πληροφορίες για να ξέρουν πώς να προφυλάσσονται

“γιατί τέτοιου είδους προγράμματα είναι μαθήματα ζωής”

“γιατί η βία αρχίζει από μικρή ηλικία και πρέπει να είμαστε ενημερωμένοι/-ες”

“διότι βοηθούν πολύ τους μαθητές και μπορούν να συμβάλλουν στην καταπολέμηση των φαινομένων βίας στις σχέσεις”

“διορθώνει λάθος αντιλήψεις σχετικά με το θέμα”

“γιατί πρέπει να ενημερώνονται όλοι οι μαθητές”

“χρειάζεται να πληροφορούνται από έγκυρες πηγές τις οποίες δεν βρίσκουν εύκολα στο κοινωνικό περιβάλλον”

“βοηθούν τους νέους να χτίζουν υγιείς σχέσεις και να επιλέγουν τους σωστούς συντρόφους”

“γιατί σε αυτές τις ηλικίες αναπτύσσονται σχέσεις που καμιά φορά δεν είναι υγιείς”

“διότι τα παιδιά πρέπει να μάθουν έτσι ώστε να μην γίνουν ούτε θύματα ούτε θύτες”

“γιατί ο καθένας μπορεί να βρεθεί σε αυτή τη θέση και πρέπει να ξέρει πως θα αντιδράσει”

“γιατί τα παιδιά βελτιώνουν τη συμπεριφορά τους”

“γιατί από το σχολείο μπορούμε να αλλάξουμε τα στερεότυπα κτλ.”

“όλα τα παιδιά και των 2 φύλων πρέπει να είναι ενημερωμένα σχετικά με αυτό το θέμα γιατί είναι κάτι πολύ σημαντικό στις ζωές όλων”

“γιατί τα παιδιά μπορούν να ανοιχτούν σε έναν εκπαιδευτικό που εμπιστεύονται αν έχουν απορίες κι μαθαίνουν πολλά πράγματα”

“γιατί μαθαίνουν πώς να αντιμετωπίζουν βίαιες σχέσεις αλλά κι ότι ΔΕΝ πρέπει να είμαστε βίαιοι σε μια σχέση”

Γιατί να Υιοθετήσει μια Χώρα την Προσέγγιση GEAR *against* IPV;

Επειδή...

η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση Κωνσταντινούπολης) έχει υπογραφεί από **όλα τα Κράτη-Μέλη της Ε.Ε.** και τα **7 υποψήφια και εν δυνάμει υποψήφια προς ένταξη** κράτη και έχει ήδη (Σεπτ. 2016) τεθεί **σε ισχύ σε 19** από αυτά.

και η Προσέγγιση GEAR *against* IPV...

παρέχει υλικό που αποτελεί **ακριβή εκπλήρωση του άρθρου 14** της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης για την Εκπαίδευση, ενώ οι παρεμβάσεις πρωτογενούς πρόληψης που περιλαμβάνει σχετίζονται άμεσα με **όλα σχεδόν τα άρθρα του Κεφαλαίου III** της Σύμβασης, που αφορά στην Πρόληψη.

το εκπαιδευτικό σύστημα

- **νοιάζεται** για την ασφάλεια, την ψυχική υγεία και την ευημερία παιδιών και εφήβων
- **επιθυμεί** να προάγει την ισότητα των φύλων
- **φιλοδοξεί** να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην πρωτογενή πρόληψη της έμφυλης βίας και της ΒΕΣ στον γενικό πληθυσμό των μελλοντικών ενηλίκων
- **θέλει** να έχει **εκπαιδευτικούς με εξειδικευμένη κατάρτιση** που μπορούν να συμβάλλουν καθοριστικά στην επίτευξη των παραπάνω στόχων

- **εισάγει στην εκπαίδευση την ισότητα των φύλων ως μέσο πρόληψης της βίας**, κινητοποιώντας τους/τις εκπαιδευτικούς και προσφέροντάς τους τις δεξιότητες και την τεχνογνωσία που χρειάζονται για την υλοποίηση τέτοιων προγραμμάτων πρωτογενούς πρόληψης
- είναι **τεκμηριωμένα αποτελεσματική**: έχει ήδη υλοποιηθεί και αξιολογηθεί **σε 7 χώρες και έχει φανεί αποτελεσματική** ως προς την αύξηση των **γνώσεων** εκπαιδευτικών και εφήβων και την **τροποποίηση αντιλήψεων** τους που είναι στερεοτυπικές και/ή ανεκτικές στην έμφυλη βία
- **όταν ενσωματώνεται στο σχολικό πρόγραμμα ενισχύει**
 - α) **τον προληπτικό χαρακτήρα** της παρέμβασης καθώς μεταφέρει το μήνυμα ότι τα σχολεία και οι εκπαιδευτικοί **νοιάζονται** και ενεργούν για την επίτευξη της ισότητας και την εξάλειψη της βίας από τις σχέσεις των εφήβων
 - β) **τη βιωσιμότητα** τέτοιων παρεμβάσεων καθώς οι εκπαιδευτικοί αποτελούν μια μόνιμη «ομάδα δράσης» στα σχολεία και, συνεπώς, μπορούν να υλοποιούν τέτοιες παρεμβάσεις σε μόνιμη βάση

το πρόγραμμα το υποδέχονται με χαρά, το αποδέχονται και το εκτιμούν

- έφηβες και έφηβοι
- εκπαιδευτικοί
- σχολεία
- γονείς των εφήβων και κοινότητα

- χρησιμοποιεί αποκλειστικά βιωματικές δραστηριότητες μέσω των οποίων **οι έφηβοι/-ες δεν διδάσκονται αλλά καθοδηγούνται να διερευνήσουν** τις προσωπικές τους στερεοτυπικές **αντιλήψεις** για τους ρόλους των δύο φύλων και την επίδραση που ασκούν στη ζωή τους, καθώς και **να «ανακαλύψουν» και να εξασκήσουν δεξιότητες** που θα τους/τις βοηθήσουν να αναπτύσσουν υγιείς σχέσεις απαλλαγμένες από κάθε μορφής βία
- **επιτρέπει**, μέσω των καταρτισμένων εκπαιδευτικών, **πρόσβαση στο γενικό πληθυσμό παιδιών και εφήβων**, ακόμα και σε απομακρυσμένες περιοχές
- **βελτιώνει τις σχέσεις** μεταξύ εφήβων αλλά και του/της εκπαιδευτικού με τα παιδιά
- **σχετίζεται με την καθημερινή τους ζωή** και ζητήματα που τις/τους απασχολούν και που, συνήθως, το σχολείο, οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς «αποφεύγουν να ακουμπήσουν» επειδή δεν ξέρουν πως

Προτάσεις Πολιτικής

Καθώς όλα σχεδόν τα παιδιά και οι έφηβοι/-ες πηγαίνουν σχολείο, **το εκπαιδευτικό σύστημα** όλων των βαθμίδων αποτελεί το ιδανικό πλαίσιο όπου **κατάλληλα επιμορφωμένοι/-ες εκπαιδευτικοί** μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στην εφαρμογή τέτοιων παρεμβάσεων στο γενικό πληθυσμό. Είναι, επομένως, επιτακτική ανάγκη να υπάρχουν στα σχολεία, ακόμα και της Α' βάθμιας εκπαίδευσης, προγράμματα που αφορούν στα στερεότυπα και στην ισότητα των φύλων, ως μέσο πρωτογενούς πρόληψης της έμφυλης βίας.

Έγκριση και θεσμοθέτηση της χρήσης της Ελληνικής Έκδοσης GEAR against IPV (Τεύχη II, III και IV) για την υλοποίηση Εργαστηρίων με εφηβικό πληθυσμό από ειδικά επιμορφωμένες/-ους εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες που παρέχουν υπηρεσίες σε εφηβικό πληθυσμό.

Συστηματική επιμόρφωση εκπαιδευτικών στη χρήση του υλικού GEAR against IPV μέσω Σεμιναρίων που θα υλοποιούνται σε ετήσια βάση και με συγκεκριμένη μεθοδολογία¹² προκειμένου, μακροπρόθεσμα, κάθε σχολείο να διαθέτει τουλάχιστον μία/έναν εκπαιδευτικό που μπορεί να υλοποιήσει Εργαστήρια «Χτίζοντας υγιείς σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα».

Συστηματική υλοποίηση εργαστηρίων GEAR against IPV στην εκπαίδευση μέσω:

- **κατάλληλης χρήσης του εκπαιδευτικού υλικού** GEAR against IPV (Τεύχη III και IV) που παρέχει τη δυνατότητα χρήσης βιωματικών, αλληλεπιδραστικών και ελκυστικών δραστηριοτήτων που προωθούν την εθελοντική και ενεργητική συμμετοχή των παιδιών
- ευαισθητοποίησης μαθητών/-ριών σε όλες τις Ενότητες του υλικού GEAR against IPV
 - **κατά τη διάρκεια ενός ολόκληρου σχολικού έτους** (π.χ. ένα συνεχόμενο δίωρο την εβδομάδα) ή
 - **κατά τη διάρκεια διαφορετικών σχολικών ετών** σε τάξεις της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή και μεταξύ εκπαιδευτικών βαθμίδων [π.χ. ενασχόληση με τις Ενότητες 1-2 (Στερεότυπα και ισότητα των φύλων) στο Δημοτικό και τις Ενότητες 3 (Υγιείς και μη υγιείς σχέσεις) και 4 (ΒΕΣ – Ευαισθητοποίηση και τρόποι παρέμβασης) στο Γυμνάσιο και το Λύκειο]
- δημιουργίας συνθηκών που θα διευκολύνουν την υλοποίηση των εργαστηρίων «Χτίζοντας υγιείς σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα» ετησίως, κατά προτίμηση **εντός ωρολογίου προγράμματος** και σε **αμιγή τμήματα** (15-25 ατόμων), με μεικτές ομάδες κοριτσιών και αγοριών (ελάχιστη διάρκεια: 13 διδακτικές ώρες)
- **αξιολόγησης** της αποτελεσματικότητας των Εργαστηρίων από τους/τις εφήβους που συμμετείχαν και τους/τις εκπαιδευτικούς που τα υλοποίησαν, τα αποτελέσματα της οποίας θα χρησιμοποιούνται για τη παρακολούθηση, επικαιροποίηση και βελτίωση του υλικού και της διαδικασίας.
- συστηματικής **στήριξης και ανατροφοδότησης** των εκπαιδευτικών κατά τη διάρκεια της υλοποίησης από φορέα εξειδικευμένο στα θέματα της ισότητας των φύλων και της έμφυλης βίας κατά γυναικών και κοριτσιών
- παροχής της δυνατότητας στις μαθήτριες και τους μαθητές, μετά το τέλος της ευαισθητοποίησής τους, για **δημιουργία μηνυμάτων και έργων** με στόχο την **διεξαγωγή καμπάνιας** ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των εφήβων όλης της χώρας **κατά της έμφυλης βίας** (πρωτοβουλίες με τις οποίες τα σχολεία συνεισφέρουν στην ευαισθητοποίηση των τοπικών κοινωνιών μέσω της κινητοποίησης των μαθητών/-ριών)
- διεξαγωγής **Διημερίδας στο τέλος κάθε σχολικού έτους** με προσκεκλημένους/-ες ομιλητές/-ριες εκπροσώπους των μαθητών/-ριών που συμμετείχαν στα εργαστήρια και τους/τις εκπαιδευτικούς που τα υλοποίησαν από διάφορα σχολεία (π.χ. μια διημερίδα ανά 20 ομάδες).

¹² Συνοπτική περιγραφή της επιμόρφωσης και οι αντίστοιχες προτάσεις παρουσιάζονται στις αντίστοιχες Προτάσεις Πολιτικής με τίτλο Χτίζοντας Υγιείς Σχέσεις ανάμεσα στα δύο Φύλα. Ο Ρόλος του Σχολείου: Τεκμηριωμένες Προτάσεις Πολιτικής για Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών (διαθέσιμο στο: gear-ipv.eu/training-awareness-raising/teachers-training-seminars)

Ταυτότητα του Προγράμματος

Gender Equality Awareness Raising against Intimate Partner Violence - II - GEAR against IPV II
(JUST/2013/DAP/AG/5408)

Συντονιστικός Φορέας

Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Βίας (Ε.Δ.κ.Β.)

Τηλ.: 210 92 25 491

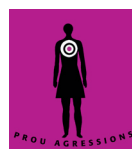
E-mail: info@antiviolence-net.eu

Website: www.antiviolence-net.eu

FB: /EuropeanAntiViolenceNetwork

Φορείς – Εταίροι

- Mediterranean Institute of Gender Studies (MIGS), Κύπρος
- Center for Education, Counselling and Research (CESI), Κροατία
- Association for Gender Equality and Liberty (ALEG), Ρουμανία
- Plataforma unitària contra les violències de gènere, Ισπανία
- Το Χαμόγελο του Παιδιού, Ελλάδα

Εξωτερική Αξιολόγηση

Prof. Carol Hagemann-White

Ιστοσελίδα

www.gear-ipv.eu

Το έντυπο αυτό δημιουργήθηκε με τη συγχρηματοδότηση του Προγράμματος DAPHNE III της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το περιεχόμενό του αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του Ευρωπαϊκού Δικτύου κατά της Βίας και του εταιρικού σχήματος του προγράμματος και σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να εκληφθεί ότι απηχεί τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

